

AW Groep

VGM Handboek

Status:

Definitief

Datum:

11-1-2023

Inhoudsopgave

1	Welkom bij AW Groep	5
2	Veiligheid bij AW Groep	6
2.1	AW Groep, iedere dag van betekenis	6
2.1.1	Onze missie om elke dag met trots aan te werken	6
2.1.2	Onze visie waar wij voor gaan en wie we zijn	6
2.1.3	De kernwaarden van wat wij belangrijk vinden	7
3	Algemeen (onze veiligheidsafspraken).....	9
3.1	AW Veiligheidscultuur	9
3.2	Algemene regels	10
3.3	Bij wie kun je terecht.....	11
3.4	Voordat je begint	11
3.5	Laatste Minuut Risico Analyse (LMRA).....	12
3.6	Tijdens het werk	13
3.7	Na het werk.....	13
4	PBM	14
4.1	Kleding	14
4.2	Bouwhelm	15
4.3	Veiligheidsschoenen	15
4.4	Overige PBM	15
4.5	Verstrekking, vervanging	16
4.6	PBM onderaannemers en inhuurkrachten	16
5	Veiligheidssymbolen en communicatie	17
5.1	Borden en pictogrammen.....	17
5.2	Communicatie	19
6	Calamiteiten	20
6.1	BHV	20
6.2	Alarmkaart/bedrijfsnoodplan	20
6.3	Ongevallen	20
6.4	Milieu-incidenten	21
6.5	Melden	21
7	Algemeen	22
7.1	Rechten en plichten van de werknemer	22
7.2	(Veiligheids)cultuur en gedrag	22
7.3	Milieuzorg	23
7.4	Orde en netheid	23
7.5	Werk en rusttijden.....	23
7.6	Agressie, geweld, seksuele intimidatie, discriminatie, pesten en werkdruk	23
7.6.1	ongewenste omgangsvormen	23
7.6.2	Door derden.....	25
7.7	Roken.....	26
7.8	Alcohol-, drugs- en medicijngebruik	26
7.9	Gebruik van telefoons en andere moderne communicatiemiddelen op de bouwplaats	26
7.10	Social media.....	27
7.11	Handhavingsbeleid Veiligheid	27

7.12	Identificatieplicht.....	28
7.13	Wet Arbeid Vreemdelingen (WAV).....	28
7.14	Risico-inventarisatie, risico-evaluatie en functierisicoanalyse.....	28
7.15	V&G-plan.....	29
7.16	Jeugdige werknemer.....	29
7.17	Zwangere werknemers.....	30
7.18	Fysieke belasting.....	30
7.19	Voorlichting, instructie, toolbox, werkplekinspectie.....	32
7.20	Ziekmelding.....	32
7.21	Bedrijfshulpverlening.....	33
7.22	Wat te doen bij brand en/of ongeval.....	33
7.23	(Privé) ongevalsrapportage, milieu incidenten.....	33
7.24	Verbeterprocedure.....	33
7.25	Veiligheidsopleidingen.....	34
7.26	Werkvergunningen.....	34
7.27	Voorschriften opdrachtgevers.....	34
8	WERKZAAMHEDEN.....	35
8.1	Grondverzet.....	35
8.2	Riolering.....	36
8.3	Groenwerkzaamheden.....	37
8.4	Kabels en leidingen, hoogspanning.....	37
8.5	Werken met asbesthoudende materialen.....	38
8.6	Bodemsanering.....	38
8.7	Afvoer van afvalstoffen en verontreinigde grond.....	39
8.8	Elementenverhardingen.....	39
8.9	Frezen en zagen van asfalt.....	40
8.10	Uitzetwerkzaamheden.....	41
8.11	Hijswerkzaamheden.....	41
8.12	Heiwerk.....	41
8.13	Beschoeiingen.....	41
8.14	Boren en zagen in asfalt of beton.....	42
8.15	Betonreparaties.....	42
8.16	Betonbouw.....	43
8.17	Sloop.....	45
8.18	Breek- en zeefwerkzaamheden.....	46
9	WERKOMGEVING.....	47
9.1	De bouwplaats.....	47
9.2	Milieuzorg.....	47
9.3	Gevaarlijke stoffen, verontreinigingen.....	48
9.4	Kwartsstof.....	49
9.5	Langs of in het verkeer.....	49
9.6	Putten en sleuven.....	50
9.7	Besloten ruimten.....	51
9.8	Nabijheid van open water.....	51
9.9	Langs trambanen.....	51
9.10	Straling.....	52
9.11	Trillingen.....	52
9.12	Weersomstandigheden.....	52
9.13	Legionella.....	53
9.14	Biologische agentia.....	54
9.15	Insecten.....	54

9.16	Lassen	55
9.17	Kantoor	56
9.18	Werken op hoogte	56
9.19	Alleen werken	56
9.20	Dieren en planten.....	57
10	MATERIEEL, GEREEDSCHAPPEN EN MIDDELEN	59
10.1	Inhuur/gebruik van materieel	59
10.2	Schaftwagens.....	59
10.3	Directieketen	59
10.4	Toiletunits.....	59
10.5	Aanhangwagens.....	60
10.6	Vastzetten lading.....	60
10.7	Elektrisch gereedschap en veilige spanning	60
10.8	Bouwzaagmachine	61
10.9	Haakse slijpmachine	61
10.10	Kabelhaspels.....	61
10.11	Motorslijpers	61
10.12	Motorkettingzagen	62
10.13	Bosmaaiers.....	62
10.14	Bladblazers.....	63
10.15	Heggenscharen	63
10.16	Vierwielige tractoren.....	64
10.17	Aanbouwwerktuigen	64
10.18	Maaimachine.....	64
10.19	Stroomaggregaten.....	65
10.20	Onkruidbrander.....	65
10.21	Luchthamers, compressoren.....	65
10.22	Trilplaten en stampers	66
10.23	Hogedrukreiniger.....	66
10.24	Bovenloopkraan/elektrokettingtakel	67
10.25	Hoogwerker	67
10.26	Hijsgereedschap.....	68
10.27	Klimmaterieel.....	68
10.28	Beeldschermen.....	71

1 Welkom bij AW Groep

Bij AW Groep vinden wij het belangrijk en geloven wij ook, dat onze mensen zelf hun verantwoordelijkheid kunnen nemen ten aanzien van hun werk, de kwaliteit van hun werk, de veiligheid en omgang met milieuzaken.

Het nemen van eigen verantwoordelijkheid is bij AW Groep een belangrijke basis.

Tegelijk is er in een organisatie met de omvang als AW GROEP behoefte aan duidelijkheid over de manier waarop wij met elkaar werken.

Om ons beleid ten aanzien van veiligheid, gezondheid en milieu duidelijk te maken hebben wij dit informatiepakket samengesteld.

Zo hopen wij een balans te creëren tussen het hebben van duidelijke afspraken met elkaar en jullie eigen verantwoordelijkheid om met veiligheid, gezondheid en milieu om te gaan.

De afspraken die wij in dit boekje beschrijven gelden voor iedereen die werkzaam of aanwezig is op en rond de werklocaties van AW Groep. Niet alleen voor eigen werknemers maar ook voor onderaannemers, leveranciers en ingehuurd of ingeleende arbeidskrachten.

Elke medewerker van AW Groep ontvangt dit boekje bij uitgifte van een nieuwe versie of bij indiensttreding. Het boekje wordt ook verstrekt aan onderaannemers, leveranciers en inhuurkrachten, met het doel hen op de hoogte te brengen van de afspraken zoals deze op projecten van AW Groep gelden.

Het is verstandig om dit boekje tijdens het werk beschikbaar te hebben, bijvoorbeeld op je telefoon. Iedereen kan over dit boekje beschikken via onze website of intranet. Het kan zijn dat de opdrachtgever aanvullende eisen stelt. Wanneer er bij een project specifieke extra eisen zijn afgesproken, zullen wij ook aan deze eisen voldoen.

Wij vertrouwen erop dat jij zelf de voor jou relevante afspraken uit het boekje meeneemt in je werk en hier op de voor jou juiste manier mee omgaat.

De beschreven onderwerpen zijn zo compleet mogelijk, er kan echter niet vanuit worden gegaan dat ze volledig zijn. Er zijn altijd nieuwe of nog onbekende ervaringen en inzichten waar we van kunnen leren. Voor elke situatie geldt dat je ook moet blijven vertrouwen op jouw eigen gezonde verstand.

Wanneer je zelf nieuwe inzichten of ervaringen hebt, willen wij graag van jou leren. Wij willen jou vragen deze met ons te delen via beleidsteam@awgroep.nl

Door het inzetten van jullie ervaring en inzichten, samen met de duidelijke richtlijnen in dit boekje, werken wij gezamenlijk aan het verhogen van de kwaliteit van ons werk, de arbeidsomstandigheden van alle betrokkenen en aan de bescherming van het milieu.

Het beleidsteam van AW Groep

2 Veiligheid bij AW Groep

2.1 AW Groep, iedere dag van betekenis

Wat is AW Groep? Deze vraag wordt regelmatig aan ons gesteld, maar het is ook een vraag die wij regelmatig aan onszelf stellen. Niet omdat wij onzeker zijn, maar wel omdat wij geloven dat wij een dienstbare rol in de samenleving hebben. Als je een dienstbare rol hebt, dan hoort daarbij dat je alles wat je doet, afstemt op de behoeftes van de samenleving. En die behoeftes kunnen iedere dag anders zijn.

Daarom zijn wij niet zo zeer bezig met de vraag wat wij zijn, maar veel meer met de vraag wat wij kunnen doen en laten om van betekenis te zijn voor de wereld om ons heen. Door **ambitieuw** te zijn, door **aandacht** te hebben voor alles wat wij doen en door open te staan voor een **andere kijk** op de traditionele branche waarin wij werken, willen wij iedere dag een beetje beter worden in wat wij doen: het ontwerpen, realiseren en onderhouden van een betere buitenruimte voor iedereen die daar gebruik van maakt.

2.1.1 Onze missie om elke dag met trots aan te werken

Gedreven door passie en liefde voor mens en techniek bouwt AW Groep aan een leefbare samenleving, waarin iedereen mee mag doen. Wij willen van betekenis zijn en elke dag de wereld een stukje mooier en blijer maken.

2.1.2 Onze visie waar wij voor gaan en wie we zijn

AW Groep richt zich op het ontwerpen, inrichten en onderhouden van infrastructuur en groen. Wij ondernemen met lef, aandacht voor de mens en de draagkracht van de aarde. Een no-nonsens familiebedrijf met focus op kwaliteit en tevredenheid. Wij spelen steeds opnieuw in op uitdagingen met creatieve en verrassende oplossingen.

Wij zijn totaaloplosser over de volle breedte, met een hele hoge kwaliteitseis en een diepge wortelde professionaliteit. Wij hebben ons werk onderverdeeld in:

- AW Kenniscentrum
- AW Infrabouw
- AW Groen & Natuur
- AW Grondstoffen
- AW Onderhoud
- AW Verheij Infra

Deze vijf divisies zijn gespecialiseerd om te kunnen uitblinken in hun vakgebied. Tussen de verschillende divisies is er ook voldoende overlap om naadloos te kunnen samenwerken. Zo ontstaat een organisatie die over de volle breedte van de branche een totaaloplosser is.

Van sloop en hergebruik van grondstoffen tot aan onderhoud van openbare ruimten en infrastructuur. En van gebiedsontwikkeling tot aanleg van parken, schoolpleinen en natuurprojecten.

Onderstaande figuur toont het organogram van AW Groep.

FIGUUR. ORGANOGRAM AW GROEP

2.1.3 De kernwaarden van wat wij belangrijk vinden

Oprechte aandacht voor iedereen. Bij AW Groep proberen wij ons altijd bewust te zijn van het verschil tussen 'waar je het voor doet' en 'waar je het écht voor doet'. Dit verschil zit in de aandacht die je hebt voor het grotere geheel en jouw aandeel daarin. Als je daar oprechte aandacht voor hebt, dan help je een opdrachtgever niet alleen met het uitvoeren van een opdracht, maar ook met het oplossen van de uitdaging die daaraan vooraf ging. Als je oprechte aandacht hebt voor alles en iedereen om je heen, zie je het grotere plaatje en dát is waar we het echt voor doen.

- Aandacht hebben voor anderen
- Anderen gelukkig maken
- Aandacht voor de technische details in ons werk
- Aandacht voor een hoge kwaliteit van ons werk
- Aandacht voor de uitstraling van machines en werkplekken
- Anderen verrassen

Gezamenlijke ambities. Wij zijn ambitieus en werken het liefst samen met relaties, opdrachtgevers en werknemers die ook groots en vooruitstrevend willen denken en doen. Dit betekent echter niet dat wij alles groter, sneller en indrukwekkender willen maken. Integendeel: onze ambities richten zich op afvalreductie, vergroening en het verkleinen van onze voetafdruk. Wij willen duurzaam bouwen, slim recyclen en bewust ondernemen. Wij willen een positieve impact hebben op de samenleving, zonder een negatieve impact te hebben op de wereld. Wij zijn ons ervan bewust dat wij deze ambitie niet alleen waar kunnen maken. Wij moeten hier samen met andere partijen aan werken. Alleen samen kunnen wij van betekenis zijn om een mooiere en blijere wereld te maken en dat is onze ambitie!

- Een beeld hebben wat mogelijk is en de wil om een verschil te maken
- De durf om grote dromen te hebben en te handelen zodat deze uitkomen
- Met hartstocht werken aan wat je belangrijk vindt in het leven
- De dingen zien zoals ze kunnen zijn
- Geloven in de kracht van verandering

Het kan ook anders. Beter worden doe je niet door de dingen te doen op de manier zoals je ze altijd hebt gedaan. Daarom doen wij bij AW Groep de dingen anders! Wij willen voorop lopen in het ontwikkelen van creatieve oplossingen en wij dwingen onszelf om de gebaande paden te verlaten en onze blik te verruimen. Vanuit die open mindset bedenken wij nieuwe recycle- en bouwtechnieken. Wij creëren banen en mogelijkheden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Wij dragen bij aan maatschappelijke projecten, hier en aan de andere kant van de wereld. Wij zien in iedere belemmering een kans om zelf te groeien, of anderen daarbij te helpen. Bij AW Groep kijken wij graag naar hoe het anders kan, zodat het wél kan.

- Openstaan voor de inspiratie die jouw originaliteit laat ontbranden
- Vindingrijk bij het oplossen van technische problemen
- Ontwikkelen van ideeën door te proberen en te leren
- Uitvoeren van ideeën door te doen en te durven
- Origineel durven te zijn

Andere waarden die wij belangrijk vinden zijn: verantwoordelijkheid, zelfstandigheid, passie, samenwerking, duurzaamheid, zorgzaamheid en tevredenheid.

Wil je regels, of wil je verantwoordelijkheid?

3 Algemeen (onze veiligheidsafspraken)

3.1 AW Veiligheidscultuur

- Ik neem verantwoordelijkheid voor mijn eigen en voor andermans veiligheid
- Ik onderneem direct actie bij een onveilige situatie
- Ik spreek mijn collega's aan op onveilig werken
- Ik waardeer dat collega's mij aanspreken op onveilig werken
- Ik meld onveilige situaties, zodat wij daar samen van kunnen leren
- Ik bespreek veiligheidsdilemma's met mijn leidinggevende
- Ik geef een compliment als collega's veilig werken

FEEDBACK TIPS:

- Houd het bij feiten, beschrijf wat je ziet
- Vertel welk effect dit heeft op de veiligheid
- Wees specifiek en duidelijk
- Veroordeel niet, wees respectvol

3.2 Algemene regels

Ik draag de noodzakelijke PBM

Ik zorg voor een opgeruimde werkplek en schafteet

Ik zorg voor een veilige afzetting van de werkplek

Ik gebruik de juiste en goedgekeurde arbeidsmiddelen en gereedschappen

Ik doe bij elke start van het werk een LMRA (Laatste Minuut Risico Analyse)

Ik werk of rijd nooit onder invloed van alcohol of drugs

Ik rook nooit op de werkplek en alleen in de daarvoor aangewezen gebieden.

Alle medewerkers zijn het visitekaartje van AW Groep. Wij gedragen ons daarom volgens de normen en waarden als beschreven in dit handboek, werken volgens de hierin beschreven werkwijze, werken samen en zijn altijd klantvriendelijk.

3.3 Bij wie kun je terecht

Binnen AW Groep zijn meerdere personen en afdelingen bezig met veiligheid.

- Op het project is de uitvoerder de eerste verantwoordelijke. Hij/zij verzorgt de voorlichting van werknemers, zoals startwerk-/projectinstructies, werkoverleg en toolboxmeetings. Ook bewaakt hij/zij de veiligheidsmaatregelen en -afspraken en voert hij/zij werkplekinspecties uit. Verder zorgt hij/zij ervoor dat er geen onbevoegden op de werkplek komen. Tot slot kun je ook bij hem/haar terecht met ideeën voor verbetering, gevaarlijke situaties en klachten.
- KAM-coördinator Heb je een veiligheidsdilemma en kom je er zelf niet uit of heb je een conflict hierover? Dan kan de KAM-coördinator je helpen. Ook kun je bij hem terecht met al je vragen over kwaliteit, veiligheid en milieu.
- De bedrijfshulpverlener (BHV-er) is een speciaal getrainde medewerker: hij/zij verleent eerste hulp bij ongevallen. Ook is hij/zij betrokken bij ontruiming en brand bestrijding. De aanwijzingen van de BHV-er volg je altijd op. Deze persoon is te herkennen aan het logo op de helm, of het hesje met BHV opdruk.
- Ben je ziek? Dan meld je dit bij Ad Wijnhout (06-55714020) voor 6:00 uur 's morgens. Daarnaast licht je je uitvoerder of leidinggevende zo snel mogelijk in. Hij of zij zorgt er dan voor dat je collega's weer met een complete ploeg aan de slag kunnen. Verder informeer je team MCO. Zij helpen je om snel weer aan de slag te kunnen gaan. Als je wordt ingehuurd of in onder aanneming werkt, licht dan zo snel mogelijk je eigen bedrijf in volgens de daar geldende procedure. AW Groep wil zo snel mogelijk worden geïnformeerd, zodat je ploeg niet onderbemand is.
- Krijg je te maken met zaken als pesten, geweld, seksuele intimidatie of discriminatie? Dan kun je in eerste instantie terecht bij je leidinggevende. Voel je je hier niet gehoord, of ga je liever naar iemand anders? Dan kan je terecht bij team MCO, of uiteindelijk bij de vertrouwenspersoon.

3.4 Voordat je begint

- Parkeer op de daarvoor aangewezen parkeerplaatsen. Houd rekening met parkeren op openbare parkeervoorzieningen, in verband met overlast voor de directe omgeving van het project.
- Parkeer achteruit in, zodat je aan het einde van de dag vooruit weg kunt rijden.
- Meld je bij de start van een project bij je leidinggevende. Zorg dat je altijd een geldig identiteitsbewijs bij je hebt (paspoort of ID-kaart).
- Volg de aangegeven loop- en rijroutes binnen het project.
- Neem de regels en risico's van de projectlocatie door en bevestig dat je deze heb gelezen en begrepen door het V&G-plan te ondertekenen.
- Gebruik altijd de voorgeschreven persoonlijke beschermingsmiddelen en onderhoud deze goed.
- Controleer voor gebruik of het materieel/gereedschap gekeurd is. Er moet een geldige keuringssticker op zitten.

WIJZIGINGEN

Overweeg welke wijzigingen in de werkzaamheden of ploegsamenstelling aan de orde zijn en welke invloed dit op jouw veiligheid kan hebben.

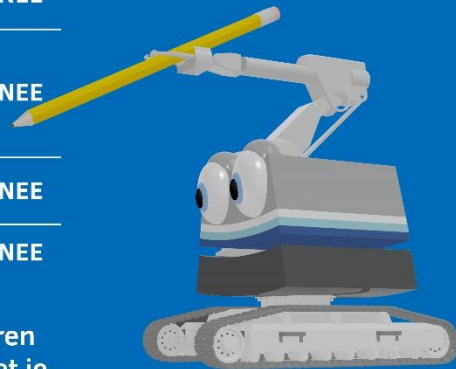
3.5 Laatste Minuut Risico Analyse (LMRA)

LMRA staat voor 'Laatste Minuut Risico Analyse' en is een manier om heel eenvoudig de kans op ongevallen te verkleinen. Stel jezelf, voordat je met het werk begint (ook bijvoorbeeld na een pauze) de volgende vragen:

LMRA 2.021

1. Weet ik welke werkzaamheden ik moet uitvoeren, waar, wanneer en hoe?	JA/ NEE
2. Heb ik de juiste, gekeurde middelen?	JA/ NEE
3. Draag ik de juiste PBM?	JA/ NEE
4. Weet ik waar de nooduitgangen, vluchtwegen, brandblussers, verzamelplaatsen en EHBO-middelen zijn?	JA/ NEE
5. Is de werkomgeving veilig?	JA/ NEE
6. Voel je je veilig?	JA/ NEE

6 keer JA? Je kunt veilig werken! 1 of meerdere keren NEE geantwoord of twijfel je? Overleg dan eerst met je leidinggevende en neem de benodigde maatregelen

3.6 Tijdens het werk

- Houd je aan de instructies van jouw leidinggevenden.
- Gebruik machines, gereedschappen, werktuigen en kantoormiddelen op de juiste manier.
- Onderhoud de aangebrachte veiligheidsvoorzieningen en verander of verwijder deze nooit.
- Telefoongebruik tijdens je werkzaamheden kan leiden tot gevaarlijke situaties. Gebruik je telefoon niet tijdens het bedienen van (elektrische) gereedschappen en (het berijden van) machines/werktuigen. Móét je bellen tijdens je werkzaamheden? Zorg dan dat je op een veilige plek staat. Breng ook anderen niet in gevaar en let goed op je omgeving.
- Rook alleen op plekken waar dat mag. Roken mag sowieso niet op de werkplek, in de schaftruimte of op kantoor.
- Onder invloed zijn van drank of drugs op het werk is ten strengste verboden. Meld het gebruik van medicijnen bij je uitvoerder en collega's zodat zij je kunnen helpen mocht het nodig zijn.
- Houd je ook op projectlocaties aan de wegenverkeerswet: respecteer de verkeersregels en houd je aan de maximumsnelheid. Parkeer alleen op plekken waar dat mag.
- Houd de werkplek, schaftgelegenheden, kantines en toiletruimtes schoon en opgeruimd. Op het werk terrein/-plek mogen geen afval of rest materialen achterblijven.
- Houd toegangswegen op het project en naar je werkplek schoon.
- Beperk je hoeveelheid afval. Scheid het afval en doe het in de juiste container of afvalbak. Afval verbranden mag nooit.
- Ruim gemorst afval direct op met passende middelen. Mors je stoffen die schadelijk zijn voor mens en milieu? Meld het dan aan je leidinggevende.
- Voorkom lekkages van olie en brandstof.
- Laat machines of materieel niet onnodig en onbeheerd draaien.
- Laat de verwarming en verlichting niet onnodig branden.
- Maak geen onnodig lawaai tijdens je werk.
- Voorkom schade aan flora & fauna
- Voer reparaties, onderhoud en schoonmaakwerk uit op de aangewezen plek. Gebruik de voorgeschreven middelen en voorzieningen.

3.7 Na het werk

- Ruim het werkterrein altijd op;
- Dek (voor zo ver mogelijk) putten af en vul sleuven aan;
- Sla materialen en gereedschappen op de juiste plek en manier op;
- Sluit de bouwplaats goed af.

4 PBM

Wij proberen risico's op het werk zo veel mogelijk bij de bron aan te pakken. Om onszelf tegen restrisico's tijdens het werk te beschermen, dragen wij persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM). Wij dragen altijd een standaardpakket. Bij sommige werksituaties, of bij het gebruik van bepaalde arbeidsmiddelen worden specifieke PBM gedragen. Deze worden benoemd in de volgende hoofdstukken.

Het kan ook zijn dat er project specifieke, speciale PBM worden gedragen. Dit kan een vraag zijn van de opdrachtgever, maar het kan ook zijn dat project specifieke risico's dit nodig maken. Op het project hoor je of specifieke PBM worden gedragen. Aan de gebodsborden op de projectlocatie kun je ook zien of er extra PBM nodig zijn.

4.1 Kleding

Goede zichtbaarheid verlaagt de kans op aanrijdingen en verhoogt daarmee je veiligheid. Afhankelijk van het zicht wordt gekozen voor klasse 2 of klasse 3 kleding, zoals in de onderstaande figuren is afgebeeld.

In het geval van goed zicht is klasse 2 signaalkleding voldoende. Dit is een hesje of een T-shirt.

In het geval van slecht zicht en in ieder geval in het donker, dragen we klasse 3 kleding. Dit zijn lange mouwen en een lange broek of een overall.

RWS-kleding wordt voorgeschreven door Rijkswaterstaat. Dit is kleding die aan klasse 2 of klasse 3 voldoet, met extra eisen aan de hoeveelheid fluorescerende stof en de oppervlakte van de reflecterende strepen.

Grote aannemers, waar wij in onder aanneming voor werken, stellen RWS kleding vaak verplicht, afhankelijk van de werkzaamheden. Je kunt ervan uitgaan dat op A- en N- wegen (oranje) en langs het spoor (geel) RWS-kleding verplicht is.

Wij hebben de voorkeur voor het dragen van lange mouwen en een lange broek. Dit geeft de beste bescherming tegen stoten en schaven, maar biedt ook bescherming tegen UV-straling van de zon. Wij begrijpen dat dit tijdens zeer warme dagen voor extra belasting zorgt. Afhankelijk van de situatie en de representativiteit van je functie mogen de hoge zichtbaarheids T-shirts, of een hesje en de korte broek uit de webshop worden gedragen, mits dit je veiligheid niet in het geding brengt.

In de magazijnen en werkplaatsen is het dragen van hoge zichtbaarheidskleding niet noodzakelijk. Ook in machines en transportmiddelen is het niet noodzakelijk hoge zichtbaarheidskleding te dragen. Dit kan vervelende schitteringen opleveren, die de veiligheid niet ten goede komen. Buiten de machine of het transportmiddel wordt wel hoge zichtbaarheidskleding gedragen.

4.2 Bouwhelm

Bouwhelmen worden gedragen als er een risico van stoten of vallende objecten bestaat. Dit is bij veel van onze werkzaamheden het geval. Denk je dat er bij jouw werkzaamheden geen risico is, overleg dit dan met je leidinggevende. Hij of zij bepaalt of er zonder helm kan worden gewerkt.

Een helm heeft een beperkte levensduur. Deze is in de binnenzijde gedrukt of wordt weergegeven door een indicator. Weet wanneer de gebruikstermijn afloopt en vervang je helm op tijd.

Indien de werkzaamheden veiliger kunnen worden uitgevoerd met een klimhelm dan mag deze worden gebruikt.

4.3 Veiligheidsschoenen

Op alle locaties worden werkschoenen of -laarzen gedragen, behalve op kantoorlocaties. De veiligheidsschoen of -laars voldoet aan klasse S3 of klasse S5.

In magazijnen en werkplaatsen is een lage werkschoen voldoende. Op project- en depotlocaties wordt een hoge veiligheidsschoen of -laars gedragen.

Veiligheidsklompen voldoen aan S3. Hiermee is het echter geen veilig schoeisel. Het risico op het verzwikken van je enkel is groot. Wij raden het gebruik daarom af. Bij het uitvoeren van werkzaamheden op de bouwplaats, buiten de cabine van een machine of transportmiddel, worden geen klompen gedragen, maar hoge veiligheidsschoenen.

4.4 Overige PBM

Overige PBM worden in specifieke situaties gedragen. Dit staat beschreven bij de werkzaamheden en situaties verderop in dit boekje, of in het V&G-plan van het project. Hierbij geldt dat de onderstaande PBM in de omschreven situaties in ieder geval gedragen moeten worden.

Gehoorbescherming

Draag gehoorbescherming bij een geluidsniveau van meer dan 80 dB(A). Dit is vergelijkbaar met het geluidsniveau van zeer druk verkeer. Je kunt je dan op 1 m afstand niet meer zonder stemverheffing verstaanbaar maken. AW-medewerkers kunnen via MCO otoplastieken laten aanmeten. Oorkappen zijn verkrijgbaar in de webshop.

Veiligheidsbril

De veiligheidsbril moet nauw aansluiten op je gezicht. De veiligheidsbril moet je dragen bij alle verspanende werkzaamheden, bij spettergevaar en bij het werken met gevaarlijke stoffen.

Handschoenen

Handschoenen beschermen je handen tegen snijden, schaven en stoten. Ook beschermen ze je handen tegen trillingen zoals die bijvoorbeeld aanwezig zijn bij het gebruik van trilplaten, motorslijpers, boormachines en sloophamers.

Bij het werken met chemicaliën (zoals aangegeven op het veiligheidsinformatieblad) en scherpe voorwerpen is het gebruik van de juiste handschoenen verplicht. Hetzelfde geldt bij het lassen, snijden en branden.

Ademhalingsbescherming

- Zie je stof? Dan levert dit direct een risico op. Pak stofvorming bij de bron aan door afzuiging of door water toe te voegen. Kan dit niet? Gebruik dan een FFP3-stofmasker.
- Werk je met gasen of chemicaliën? Gebruik dan verplicht het juiste type ademhalingsbescherming.

Valbeveiliging

Voordat je werkt met valbeveiliging ontvang je een instructie over hoe valbeveiliging werkt en hoe je deze gebruikt.

Je bent aangelijnd in de volgende situaties:

- Bij het werken op een hoogte van meer dan 2,5 meter en randafscheiding is niet mogelijk, en als je dichter dan 4 meter bij de rand aan het werk bent;
- Als je in een hoogwerker of werkbak werkt. Maak de valbeveiliging vast op een daarvoor geschikte plek;
- Bij het werken onder de 2,5 meter, wanneer er geen randbeveiliging mogelijk is en de ruimte daaronder niet obstakel vrij is.

Reddingsvest

- Draag nooit een reddingsvest in een machine;
- Draag bij werkzaamheden op het water altijd een reddingsvest;
- Werk nooit alléén op het water en binnen 4 meter van het water;

4.5 Verstrekking, vervanging

Bij indiensttreding ontvangt iedere medewerker een op naam gesteld pakket met persoonlijke beschermingsmiddelen. Dit pakket is afgestemd op de uit te voeren werkzaamheden en voorzien van draaginstructies. Draag deze middelen en volg de richtlijnen in dit boekje. Als je andere werkzaamheden gaat uitvoeren, ontvang je (indien nodig) andere persoonlijke beschermingsmiddelen. Als jouw persoonlijke beschermingsmiddelen aan vervanging toe zijn, organiseer je dit via de online shop.

4.6 PBM onderaannemers en inhuurkrachten

Wij verwachten dat onderaannemers en inleenkrachten alle voor het werk noodzakelijke PBM zelf regelen. Zij houden zich aan de voorschriften van AW Groep zoals deze in dit boekje zijn beschreven.

5 Veiligheidssymbolen en communicatie

Om helder te kunnen communiceren over risico's, gebruiken wij vaste veiligheidssymbolen. Deze zijn voor iedereen snel te begrijpen. In dit hoofdstuk vind je een overzicht van de meest voorkomende borden die wij bij AW Groep (en in de bouw algemeen) gebruiken.

5.1 Borden en pictogrammen

VERBODSBORDEN

Verboden te roken ISO7010

Open vuur verboden

Verboden toegang voor onbevoegden

Geen drinkwater

WAARSCHUWINGSBORDEN

Radioactieve stoffen

Waarschuwing Algemeen

Elektrische Spanning

Niet in draaibereik machine begeven

GEVAARSPICTOGRAMMEN

Explosief

Ontvlambaar

Oxiderend

Gassen onder druk

Corrosief

Giftig

Irriterend, schadelijk, sensibiliserend

Lange termijn gezondheidsgevaarlijk

Gevaarlijk voor het aquatisch milieu

GEBODSBORDEN

REDDINGSMIDDELEN TEKENS

BRANDBESTRIJDING

LOCATIE AANDUIDING

5.2 Communicatie

Een goede communicatie is onmisbaar om veilig te kunnen werken. Je kunt hiervoor gebruik maken van gebaren. Veelal zal de communicatie met de machinist van een kraan zijn, maar ook met chauffeurs wordt door middel van gebaren gecommuniceerd.

Als je langere tijd hijswerkzaamheden verricht is het gebruik van mobiele communicatie middels raadzaam.

De volgende gebaren zijn in de branche standaard:

Wordt er voor de communicatie gebruik gemaakt van portofoons, denk dan aan de volgende zaken:

- Noem de naam van de aan te spreken persoon altijd eerst, zodat die persoon weet dat hij iets moet gaan doen.
- Spreek kalm en bedenk dat de portofoon door storing of achtergrondruis slecht over kan komen.
- Gebruik "over" om aan te geven dat je klaar bent met wat je wilde zeggen.
- Bevestig als ontvanger de opdracht, zodat de ander weet of de 'boodschap' goed is aangekomen.
- Beëindig een communicatie met "sluiten".

6 Calamiteiten

Een onveilige situatie, ongeval of milieu-incident: het kan altijd voorkomen, ondanks alle veiligheidsmaatregelen. Weet jij wat je moet doen in zo'n situatie?

6.1 BHV

De BHV-er (Bedrijfshulpverlener) verzorgt de eerste hulp bij ongevallen en de ontruiming bij calamiteiten. Zij zijn je eerste aanspraakpunt.

Een groot aantal AW Groep medewerkers is opgeleid als BHV-er. Wij streven ernaar dat er op alle projecten een BHV-er aanwezig is.

De BHV-ers worden elk jaar bijgeschoold.

6.2 Alarmkaart/bedrijfsnoodplan

Elke (project)locatie heeft een alarmkaart waarop staat:

- wie je moet bellen;
- wat je moet doen;
- wie de bedrijfshulpverleners zijn.

Zorg ervoor dat je weet waar de alarmkaart hangt zodat je hem in geval van een calamiteit tijdig kunt raadplegen. Zorg er daarnaast voor dat je op de hoogte bent van de locatie van de verzamelplaats, AED, EHBO koffer, brandblusmiddelen, et cetera.

Mocht er zich toch een calamiteit voordoen dan geldt het volgende:

- Meld de calamiteit bij een BHV-er;
- Volg de aanwijzingen van de hulpverleners (intern/extern) op;
- Schakel de werkapparatuur uit, of laat dit doen;
- Indien er geen gevaar heerst: draai afsluiters van gas-/zuurstofleidingen (flessen) dicht;
- Zorg dat bouwwegen en (calamiteiten)toegangen vrijgemaakt worden van obstakels voor hulpverlening;
- Verlaat de werkplek rustig en zo snel mogelijk richting verzamelplaats;
- Geef geen informatie aan mensen die niet werkzaam zijn op het project en voorkom paniek;
- Laat je registreren op de verzamelplaats (ga niet naar huis!).

6.3 Ongevallen

- Is er sprake van letsel? Alarmeer dan als eerste de bedrijfshulpverlener (BHV);
- Is er geen BHV-er aanwezig? Bij een ernstig ongeval, of als je twijfelt over de ernst: bel 112;
- Meld het ongeval direct aan je leidinggevende;
- Volg de alarmkaart op voor verdere instructies;
- Maak foto's van de situatie en mail of app deze aan de KAM-coördinator.

ALARMKAART	
INSTRUCTIES CALAMITEITENPLAN BHV ORGANISATIE	
Project	Offen-Zuid, West
Werknummer	IB22812
Opdrachtgever	Gemeente Noordwijk
Uitvoerder	Marc van Noort
Uitvoerder mobiel	06-51567400
Projectleider	Marc van den Heuvel
Projectleider mobiel	06-46642876
Alarmsituatie Volg instructies van uitvoerder / BHV op BHV: Marc van Noort 06-51567400 BHV: S BHV: S	
Veiligheid: Gevaarlijke situaties: meld bij de uitvoerder, projectleider of KAM-coördinator en maak een foto Schakel direct bij uitvoerder en maak een foto	
SPOEDBESLENDE GEVALLEN 112 Belprocedure in geval van calamiteit • Noem je naam • Locatie van het incident • Ventil wél er is geloopt • Aantal slachtoffers • Wat mankeert het slachtoffer • Volg de instructies van de centralist op Meldprocedure in geval van calamiteit • Help eerst het slachtoffer • Meld zodra dit kan bij de uitvoerder, projectleider of KAM-coördinator • Wijzig de situatie als de veiligheid dit toelaat • Maak foto's voor het origineel onderzoek, maar deel deze nooit op social media	
GEEN SPOED, WEL POLITIE 999-9944 HUISARTS / HUISARTSENPOST Bij ongevallen met gering letsel, geen 112 gevallen, wordt naar de eigen huisarts gegaan tussen 8:00 en 17:00. Buiten deze tijden is de huisartsenpost bereikbaar. Zowel de huisarts als de huisartsenpost moet eerst worden gebeld.	
Dichtbijliggende huisartsenpost Naam: Huisartspraktijk Vinkveld Adres: Binnenkamp 23 PC, Woonplaats: 2201 GK Noordwijk Telefoon: 071-3620277	
7 gronden regels 1 • Gebruik de voorgeschreven PSM • Gebruik alleen goedgekeurde gereedschappen • Meld een onveilige situatie direct • Spreid collega's aan op onveilig gebied • Voorkom onveilige situaties • Meld ongevallen	
LMRA 2.021 1. Weet ik mijn verantwoordelijkheid te houden? 2. Heb ik de juiste persoonlijke bescherming? 3. Draag ik de juiste kleding? 4. Weet ik waar de noodoproep, de telefoon, de eerste hulp, de KAM-coördinator is? 5. Is de werkplek veilig? 6. Weet ik wat ik moet doen bij een ongeval? 7. Weet ik wat ik moet doen bij een milieu-incident?	
Milieu incident Onverwachte bodemverontreiniging: Staak het werk en meld de verontreiniging bij de uitvoerder. De uitvoerder doet melding bij de KAM-coördinator. Mors, lekkage, gekapte slang: Zorg dat de verontreiniging zich niet verspreidt. Meld de verontreiniging bij de uitvoerder. De verontreiniging dient ten alle tijde te worden verwijderd. De uitvoerder doet melding bij de KAM-coördinator.	
Graswerkzaamheden Houdt KIC Bodem informatie via uitvoerder	
HELPEN INDIEN GEWENST, LOOP NIET IN DE WEG! DENK AAN UW VEILIGHEID EN DIE VAN ANDEREN	

6.4 Milieu-incidenten

Schade aan flora en fauna, ongewenste stoffen in de lucht, grond of water: allemaal voorbeelden van milieu-incidenten.

- Neem direct maatregelen om verdere schade aan milieu te beperken;
- Meld het milieu-incident direct aan je leidinggevende;
- Volg de alarmkaart voor verdere instructies;
- Maak foto's van de situatie en mail of app deze aan de KAM-coördinator.

6.5 Melden

Kom je een onveilige situatie tegen? Dan hoor je dat in Nederland te melden bij je werkgever. AW Groep wil dit ook graag, want alleen dan kunnen we maatregelen nemen om een volgende keer te voorkomen. Wij willen leren van onze fouten!

Meld het incident eerst mondeling bij de uitvoerder. Daarna via telefoon, mail of app bij de KAM-coördinator. Maak een foto van de situatie en leg kort uit wat er aan de hand is.

De KAM afdeling koppelt jouw melding binnen 48 uur terug en laat je achteraf ook weten wat er met jouw melding is gedaan.

7 Algemeen

7.1 Rechten en plichten van de werknemer

Rechten

Als werknemer heb je het recht het werk te onderbreken als er naar jouw redelijk oordeel een ernstig direct gevaar voor personen dreigt. Als je het werk onderbreekt, moet je dit direct aan jouw werkgever of de betrokken leidinggevende melden, waarna deze tot een oplossing van het probleem zal komen.

Plichten

De werknemer is verplicht om:

- Voorzichtig en zorgvuldig te werken om gevaren voor de veiligheid en gezondheid van zichzelf of anderen te vermijden;
- Machines, toestellen, werktuigen, etc. op de juiste wijze te gebruiken;
- Persoonlijke beschermingsmiddelen op de juiste wijze te gebruiken, te onderhouden en op de daarvoor bestemde plaats op te bergen;
- Aangebrachte beschermingsmiddelen op werktuigen en dergelijke te laten zitten: zonder noodzaak mogen deze niet worden veranderd of weggehaald;
- Gevaarlijke situaties direct aan zijn leidinggevende te melden;
- Deel te nemen aan de voor de werknemers georganiseerde voorlichting en instructie;
- Zich te houden aan de gedragsregels van AW Groep;
- Samen te werken met de werkgever in de zorg voor optimale arbo- en milieuomstandigheden.

7.2 (Veiligheids)cultuur en gedrag

De bedrijfscultuur en het persoonlijk gedrag hebben een grote invloed op de veiligheid op de werkplek en de kwaliteit van onze werkzaamheden. Het is van belang dat iedereen zich houdt aan de gemaakte afspraken. Niet alleen van de leidinggevenden maar ook van de werknemers op de bouwplaats wordt verwacht dat zij het goede voorbeeld geven. Immers: goed voorbeeld doet goed volgen. Tevens wordt er van iedereen verwacht dat werknemers die zich bewust of onbewust niet aan de regels houden, of zich in een gevaarlijke situatie bevinden, hierop worden aangesproken. Bij herhaaldelijk afwijken van de gemaakte afspraken treedt het sanctiebeleid van AW Groep in werking.

Voel je je niet veilig of vertrouw je iets niet (helemaal)?
Meld dit dan onmiddellijk aan jouw leidinggevende.

☰ Gevoel van veiligheid:

- Gevoel dat je elkaar aan kunt en mag spreken;
- Gevoel dat je je opmerkingen kwijt kunt en dat je serieus wordt genomen;
- Het gevoel dat er actie wordt ondernomen op jouw melding.

7.3 Milieuzorg

Het goed plannen van werkzaamheden voorkomt verspilling van energie en grondstoffen, reduceert de uitstoot van CO₂, belast het milieu minder en voorkomt overlast. Daarom:

- Rijd niet onnodig heen en weer, ga goed voorbereid te werk;
- laat materieel niet onnodig draaien;
- laat kachels niet onnodig branden;
- stel materiaal efficiënt en logisch op, beperk verplaatsen;
- beperk stofvorming naar de omgeving;
- beperk geluidsoverlast naar de omgeving;
- ga zorgvuldig om met materiaal, voorkom beschadigingen, bestel niet te veel.

7.4 Orde en netheid

De meest voorkomende veiligheidsrisico's op de werkplek zijn: aangereden worden, vallen, struikelen, stoten, beklemd raken, getroffen worden en bedolven worden. Door te zorgen voor een opgeruimde bouwplaats en werkplek worden de risico's enorm verkleind. Maar ook de overzichtelijkheid en het werkplezier worden hierdoor verbeterd. Uiteindelijk wordt de kwaliteit van het werk beter, stralen we veel meer professionaliteit uit en krijgen we een tevreden klant.

7.5 Werk en rusttijden

De standaard werktijden zijn van 07:00 tot 16:00. Indien noodzakelijk, wordt er in overleg met de werknemer langer gewerkt. Bij extreme koude en extreme warmte worden extra rustmomenten ingelast gedurende de dag.

7.6 Agressie, geweld, seksuele intimidatie, discriminatie, pesten en werkdruk

7.6.1 ongewenste omgangsvormen

De directie vindt het belangrijk dat een ieder zich prettig en veilig voelt bij AW Groep. Om ieders welzijn te bevorderen, worden ongewenste omgangsvormen niet geaccepteerd. Onder ongewenste omgangsvormen wordt verstaan:

- discriminatie, bijvoorbeeld op basis van geslacht, ras, huidskleur, beperking, politieke mening, seksuele geaardheid, leeftijd, geloof, nationaliteit en sociale afkomst;
- pesten;
- agressie;
- geweld;
- (seksuele) intimidatie .

Ieders gedrag dient erop gericht te zijn, dat medewerkers elkaar op gelijkwaardige wijze behandelen.

Bij overtreding van deze bovenstaande bepaling kan bij besluit van de directie ontslag op staande voet volgen.

Klachtenprocedure

Hoe ga je om met klachten? AW Groep heeft een klachtenprocedure voor medewerkers ontwikkeld om medewerkers de gelegenheid te bieden klachten over het gedrag van de leiding en collega's ter sprake te brengen en te zoeken naar een oplossing. Daarmee wil de directie het werkklimaat voor haar medewerkers helpen verbeteren. Klachten van medewerkers kunnen aanleiding zijn tot verbeteringen in de

werkwijze en afspraken. Voor een medewerker met een klacht/kritiek moet het duidelijk zijn waar hij/zij terecht kan en welke procedure gevolgd moet worden.

Met deze duidelijkheid kan worden voorkomen dat klachten of kritiek uitgroeien tot onoverkomelijke conflictsituaties. AW Groep verstaat onder medewerkers: medewerkers, leerlingen, stagiaires en gedetacheerden/uitzendkrachten.

Wanneer is deze procedure van toepassing?

Deze procedure is van toepassing op alle feitelijke gedragingen, handelingen en besluiten van medewerkers en leidinggevenden binnen AW Groep. Een klacht is een uiting van onvrede over een bepaalde situatie. Voorbeelden van klachten waarop deze regeling van toepassing is, zijn:

1. problemen met een leidinggevende;
2. problemen met collega's;
3. persoonlijke problemen met het werk;
4. ongewenst gedrag;
5. morele en ethische kwesties;
6. Gewetensnood.

Algemene leidraad

Uitgangspunt is dat klachten en uitingen van onvrede worden opgelost waar ze zijn ontstaan. Daarom proberen we in eerste instantie om problemen met elkaar op te lossen. In deze klachtenprocedure wordt de meest geëigende weg van een klacht beschreven.

Deze kan bestaan uit drie stappen. Het is mogelijk om een stap over te slaan. In dat geval zal degene die de klacht ontvangt, vragen waarom de klager hiervoor heeft gekozen.

Traject

Stap 1 Bespreek het probleem met je eigen leidinggevende of functiecoach

Wanneer medewerkers er onderling niet uitkomen of wanneer de klacht zo ernstig is dat de klager geen vertrouwen meer heeft in een gesprek met de 'veroorzaker' dan leg je de klacht neer bij je eigen leidinggevende of je functiecoach. Als de klacht niet of onvoldoende wordt opgelost en je komt er samen met je eigen leidinggevende of de functiecoach niet uit of als de klacht betrekking heeft op je eigen leidinggevende of de functiecoach dan volgt stap 2.

Stap 2 Bespreek het probleem met de naast-hogere leidinggevende of team MCO

Als in stap 1 de klacht niet of onvoldoende wordt opgelost en je komt er samen met je eigen leidinggevende of functiecoach niet uit of als de klacht betrekking heeft op je eigen leidinggevende of de functiecoach, leg je de klacht neer bij de leidinggevende van jouw eigen leidinggevende (de naast-hogere leidinggevende) of bij team MCO. In de meeste gevallen is dit een LT-lid Als de klacht niet of onvoldoende wordt opgelost en je komt er samen met de naast-hogere leidinggevende (het LT-lid) niet uit, volgt stap 3.

Stap 3 Klacht neerleggen bij de directeur

Als partijen er niet zijn uitgekomen, kan de klacht bij de directeur worden neergelegd. Externe Vertrouwenspersoon

Onafhankelijk van deze klachtenprocedure functioneert de externe vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon kan te allen tijde door medewerkers worden geconsulteerd. De vertrouwenspersoon lost een klacht niet op, maar is er om de klager op te vangen, te begeleiden en te ondersteunen.

Ook kan de vertrouwenspersoon de medewerker begeleiden bij het indienen van een klacht bij de directeur. De vertrouwenspersoon heeft een absolute geheimhoudingsplicht.

Mocht je klachten hebben over de onderlinge omgang, werk inhoudelijke zaken of voor het werk relevante situaties in de privé situatie welke je niet met jouw leidinggevende of de directie kunt of wilt bespreken, dan kun je je wenden tot de vertrouwenspersoon

7.6.2 Door derden

In de uitvoering kun je te maken krijgen met agressieve en/of gewelddadige weggebruikers, omwonenden, etc. Dit is een groep mensen die niet direct aangesproken kan worden door de directie van AW Groep. Besef goed dat de agressie en/of het geweld, waar je in deze gevallen mee te maken kunt krijgen, veelal niet op jou persoonlijk gericht is, maar op de situatie die is ontstaan als gevolg van de werkzaamheden.

De agressieve weggebruiker heeft vaak maar één doel voor ogen, namelijk ongestoord de eigen positie kunnen bepalen op de weg. Lukt dit niet, dan zijn er veel voorbeelden van hoe hij zich dan gedraagt. Hij rijdt bijvoorbeeld door rood licht, gaat gooien met blikjes, gaat toeteren, schreeuwen en schelden, rijdt door de verkeersafzetting, rijdt pionnen met opzet omver etc.

Agressie werkt agressie in de hand. Reageer daarom niet agressief op de agressie van een ander waardoor de situatie uit de hand kan lopen. Besef dat gebruik van alcohol agressie in de hand werkt.

Belangrijke regels die gelden als jij te maken krijgt met agressie zijn:

- Onderdruk jouw eigen agressie (tel eerst tot tien) en temper mogelijk agressief gedrag van collega's;
- Imiteer uitingen van agressie niet (niet middelvinger opsteken als reactie op een middelvinger);
- Blijf rustig en neutraal, laat niet blijken wat je van de ander vindt;
- Laat bij discussies 1 persoon het woord doen, bij voorkeur de leidinggevende;
- Ontken de mening van de agressor niet, maar erken die en toon begrip;
- Blijf vriendelijk en laat je niet tot schreeuwen verleiden;
- Rond een gesprek op een goede wijze af, bijvoorbeeld door het toewensen van een goede reis;
- Noteer, indien mogelijk, het nummerbord van de agressor;
- Meld het incident altijd bij de uitvoerder die, zo nodig, de politie zal inschakelen.

Wanneer je te maken krijgt met agressie of geweld dan wil AW Groep dit graag weten, zodat we waar mogelijk maatregelen kunnen nemen om herhaling te voorkomen. Je kunt hiervoor terecht bij team MCO. Zij helpen je ook verder als je hulp nodig hebt voor de verwerking van gebeurtenissen.

Werkdruk

AW Groep streeft ernaar een te hoge werkdruk te voorkomen. Mocht je toch structureel te veel werkdruk ervaren dan kun je dit bespreekbaar maken. Team MCO staat voor je klaar.

AW Groep probeert om te hoge werkdruk tijdig te signaleren en te voorkomen. Help ons daarbij en wacht niet tot het te laat is.

Risico's

Een te hoge werkdruk kan leiden tot stress, waardoor verschillende fysieke en/of psychische klachten kunnen ontstaan.

Maatregelen

Houdt werkdruk bespreekbaar, in overleg met jouw leidinggevende kan een oplossing worden gezocht

7.7 Roken

AW Groep streeft naar rookvrije werkplekken. Roken mag tijdens de pauze en uitsluitend buiten. Roken is niet toegestaan in de bedrijfsgebouwen of onderdelen van bedrijfsgebouwen zoals het toilet, bij de werkplek, in het kantoor, in de kantine, in de werkplaats/magazijn en in materieel en vervoersmiddelen. Wanneer je behoefte hebt aan ondersteuning bij het stoppen met roken, dan kun je contact opnemen met team MCO.

7.8 Alcohol-, drugs- en medicijngebruik

Alcohol- en drugsmisbruik kunnen tot ernstige problemen leiden, zowel thuis en in het verkeer, als op het werk. Deze problemen leiden tot een hoger verzuim en de kans op een ongeval wordt groter. Direct negatief gevolg is dat de kwaliteit van het werk en de productiviteit teruglopen en dat de werksfeer sterk kan verslechteren. Het is verboden om tijdens werktijd alcohol en/of drugs te gebruiken, of onder invloed te zijn van deze middelen. Tevens is het niet toegestaan om alcoholische dranken en/of drugs in bedrijfsvoertuigen te nuttigen. Dit geldt zowel voor de chauffeur als voor de mede-inzittenden. Iedere werknemer dient zijn verantwoordelijkheid in acht te nemen, ongeacht of dit het besturen van een bedrijfsvoertuig of een privévoertuig betreft.

Bijwerkingen:

Let bij medicijngebruik op of de medicijnen jouw werkzaamheden niet nadelig beïnvloeden. De informatie hierover vind je op de bijsluiter, die je gelijktijdig met jouw medicijnen ontvangt.

Indien het vermoeden bestaat dat iemand onder invloed is van alcohol en/of drugs kun je als leidinggevende of collega het volgende doen:

- Ga een gesprek aan en spreek jouw vermoeden uit;
- Benoem wat jou is opgevallen en vraag of dit herkenbaar is;
- Overtuig de werknemer dat het functioneren moet verbeteren;
- Breng de werknemer op de hoogte van het alcohol en drugsbeleid;
- Adviseer de werknemer gebruik te maken van de bedrijfsarts of de sociaal bemiddelaar;
- Maak eventueel gebruik van de bemiddeling van de vertrouwenspersoon;
- Leg als leidinggevende de gemaakte afspraken vast in een gespreksverslag en maak een vervolgafpraak.

7.9 Gebruik van telefoons en andere moderne communicatiemiddelen op de bouwplaats

Gebruik van telefoons en andere mobiele communicatiemiddelen is niet toegestaan als daardoor (omdat je bent afgeleid) gevaar voor jezelf of anderen kan ontstaan. Is het echt noodzakelijk om te bellen voor het werk? Doe dit dan op een veilige plaats. Bij het bedienen van materieelstukken en voertuigen is alleen hands free bellen (carkit, headset o.i.d.) toegestaan als het om praktische redenen niet mogelijk of wenselijk is om de werkzaamheden tijdelijk te stoppen.

Om te voorkomen dat je geen/onvoldoende omgevingsgeluiden en waarschuwingssignalen kunt horen, is het gebruik van oordopjes/-kappen met muziek niet toegestaan.

27mc radiozendapparaten mogen alleen worden gebruikt conform de 'Regeling gebruik van frequentieruimte zonder vergunning en zonder meldingsplicht'.

7.10 Social media

AW groep wil graag zichtbaar zijn op social media, maar wel op een goede manier natuurlijk. Denk dus na over wat je deelt en op welke manier, of dit nu werk gerelateerd is of privé.

WEL

- Wees jezelf. Zeg wie je bent en waar je werkt, zeker als het over AW Groep gaat;
- Maak duidelijk dat het om je eigen mening en opvattingen gaat. Schrijf in de ik-vorm;
- Zorg voor toegevoegde waarde. Denk na voordat je iets online plaatst;
- Gebruik gezond verstand en wees beleefd. Geef vergissingen toe, en bied zo nodig je excuses aan;
- Volg reacties op je eigen uitlatingen en zorg ervoor dat deze net zo waarheidsgetrouw, respectvol en wettig zijn als die van jezelf;
- Houd rekening met auteursrechten.

NIET

- Plaats geen materiaal dat jou in verlegenheid zou brengen als de directie of je moeder het zou lezen;
- Geen spam;
- Spreek niet namens AW Groep;
- Vertel geen leugens;
- Verspreid geen interne informatie. Laat je niet uit over de bedrijfsresultaten van AW Groep;
- Citeer geen collega's of andere belanghebbenden;
- Plaats geen materiaal zonder toestemming van de eigenaar en gebruik geen logo's handelsmerken, afbeeldingen etc.

7.11 Handhavingsbeleid Veiligheid

Regels en procedures zijn er niet voor niets. Wij gaan ervan uit dat je de regels opvolgt. Mocht je dit niet doen, dan is het helaas noodzakelijk dat daar consequenties aan worden verbonden. Naast de correcte naleving alle veiligheidsregels in dit instructieboekje, onderscheidt het Handhavingsbeleid de volgende specifieke overtredingen.

Overtredingen:

1. Onveilig gedrag of handelingen waardoor men zichzelf en/of anderen in gevaar brengt/kan brengen;
2. Onjuist gebruik van arbeidsmiddelen (alle op de arbeidsplaats gebruikte machines, installaties, apparaten en gereedschappen) en gevaarlijke stoffen, waardoor men zichzelf en/of anderen in gevaar brengt/kan brengen;
3. Niet werken volgens de geldende veiligheidsregels, veiligheidsvoorschriften en veiligheidsinstructies;
4. Onjuist of geen gebruik maken van de voorgeschreven persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) en het, na gebruik, niet opbergen van deze PBM op de daartoe bestemde plaats;
5. Het zonder geldige reden en/of zonder voorafgaande goedkeuring van de leidinggevende niet willen deelnemen of meewerken aan voorlichtingsbijeenkomsten en/of instructies in het kader van veiligheid en/of gezondheid;

6. Het op de hoogte zijn van gevaren voor de veiligheid en/of de gezondheid of uitlokking daarvan en dit niet direct melden bij de direct leidinggevende;
7. Het niet direct melden van ongevallen en bijna ongevallen;
8. Werken of rijden onder invloed van alcohol, drugs of bewustzijn beïnvloedende middelen, waaronder medicijnen waarvan bekend is dat deze het werken of rijden negatief beïnvloeden;
9. Roken buiten de daarvoor bestemde gebieden;
10. Agressie, geweld, seksuele intimidatie, discriminatie en pesten.

Het Handhavingsbeleid Veiligheid is geen vrijblijvende zaak. Het niet naleven van deze regels kan leiden tot het opleggen van sancties waarbij rekening wordt gehouden met de aard en de omstandigheden van de werkzaamheden en de overtreding.

Het sanctiebeleid voor eigen werknemers van AW Groep is nader vastgelegd in het Personeelshandboek.

De sancties voor ingehuurde of ingeleende medewerkers, leveranciers of onderaannemers zijn: A. Waarschuwing
B. Verwijdering van de bouwplaats

Wanneer en door wie kan bij ingehuurde of ingeleende medewerkers, leveranciers of onderaannemers een sanctie worden opgelegd? De direct leidinggevende kan een waarschuwing geven (schriftelijk of mondeling) of de sanctie tot verwijdering van de bouwplaats opleggen. In geval van een waarschuwing en/of verwijdering kan AW Groep de samenwerkingsovereenkomst met de betrokken derde beëindigen. Van het opleggen van een sanctie aan een onderaannemer of leverancier wordt melding gemaakt bij de bedrijfsleiding en de KAM-afdeling. De Kam-afdeling houdt een overzicht bij van onderaannemers en leveranciers, bij wie een sanctie is opgelegd en deze heeft geleid tot de beëindiging van de samenwerkingsovereenkomst. Deze lijst kan bij de beoordeling van vervolgoopdrachten een rol spelen. De Wet Bescherming Persoonsgegevens wordt hierbij in acht genomen.

7.12 Identificatieplicht

Sinds 1 januari 2005 geldt in Nederland een wettelijke uitgebreide identificatieplicht. Iedereen (vanaf 14 jaar) moet zich altijd kunnen identificeren met een geldig identiteitsbewijs. Hij /zij moet kunnen aantonen de persoon te zijn voor wie men zich uitgeeft, met een origineel Nederlands of Buitenlands identiteitsbewijs in de vorm van een paspoort, identiteitskaart of een in Nederland (in het Nederlands) uitgegeven verblijfsdocument voor vreemdelingen.

7.13 Wet Arbeid Vreemdelingen (WAV)

Aan het te werk stellen van buitenlandse arbeidskrachten zijn wettelijke regels verbonden. Volgens de Wet Arbeid Vreemdelingen is AW Groep werkgever als AW Groep arbeid voor zich laat verrichten op een project. Bij het aantreffen van illegale werknemers wordt AW Groep aansprakelijk gesteld, ook als deze werknemers bij een onderaannemer werken, of zijn ingehuurd. Een goede persoonscontrole is dus van belang.

7.14 Risico-inventarisatie, risico-evaluatie en functierisicoanalyse

Risico-inventarisatie

Voor de uit te voeren werkzaamheden is beschreven wat de risico's van het werk zijn. Risico's zijn in dit geval: gevaren die kunnen leiden tot ongevallen of aanzienlijke schade aan materieel of milieu.

Risico-evaluatie

Bij elk risico staat een maatregel vermeld. Dit is de risico-evaluatie. Deze maatregel dien je minimaal te nemen om het risico te beperken. Als dit niet kan, overleg dan met jouw leidinggevende. De risico-inventarisaties en -evaluaties liggen ter inzage op kantoor. De meest voorkomende maatregelen staan in dit handboek. Soms komt het voor dat je activiteiten moet uitvoeren die extra risico's met zich meebrengen. Voor dat specifieke project worden de risico's en de daarbij behorende maatregelen vastgelegd in een veiligheids- en gezondheidsplan (V&G-plan). In dit plan staan ook de afspraken met andere aannemers, die eventueel op dezelfde bouwplaats aan het werk zijn.

7.15 V&G-plan

Voor grotere werken is een V&G-plan verplicht.

In het V&G-plan worden de project specifieke risico's benoemd. Dit plan is altijd op de projectlocatie aanwezig. Iedere medewerker op de bouwplaats dient voor aanvang van de werkzaamheden van dit plan op de hoogte te zijn en deze voor kennisname en begrip te hebben ondertekend. De uitvoerder draagt hiervoor zorg.

7.16 Jeugdige werknemer

Jeugdigen mogen alleen onder adequaat toezicht hun werkzaamheden uitvoeren.

De toezichthoudende mentor:

- Is bevoegd om bij het geven van opdrachten rekening te houden met de persoonlijke eigenschappen en de leeftijd van de betreffende jeugdige werknemer;
- Vergewist zich er vooraf van dat passende voorlichting en onderricht is gegeven;
- Controleert vooraf of de nodige beschermingsmiddelen aanwezig zijn en dat ze op de juiste manier worden gebruikt;
- Is in de nabijheid aanwezig of direct oproepbaar;
- Beoordeelt de werkplek regelmatig en toetst of de gegeven voorlichting en onderricht voldoende is overgekomen en zorgt zo nodig voor hernieuwde voorlichting;
- Is bevoegd om voor de veiligheid van de jeugdige, of andere werknemers, in te grijpen in het productieproces.

• Een jeugdige werknemer is een werknemer die jonger is dan 18 jaar. Zij mogen de volgende werkzaamheden niet uitvoeren:

- Werken met gevaarlijke stoffen, bijvoorbeeld stoffen waarop het symbool met een doodshoofd staat;
- Duik- en caissonarbeid en overige werkzaamheden onder overdruk;
- Werken met toestellen die schadelijke niet ioniserende elektromagnetische straling kunnen uitzenden;
- Werkzaamheden waarbij het geluidsniveau hoger is dan 85 dB(A). Zij mogen ook niet op een werkplek zijn waar het geluidsniveau hoger dan 85 dB(A) is;
- Werkzaamheden die schadelijke trillingen veroorzaken. Zij mogen ook niet op een werkplek zijn waar zij bloot staan aan schadelijke trillingen;
- Overwerk.

Verder is er werk dat alleen maar onder deskundig toezicht mag worden uitgevoerd:

- Werk waarbij gevaar voor instorting bestaat;
- Werk aan, of in de directe nabijheid van hoogspanningsinstallaties;
- Werken met gevaarlijke stoffen waarvoor geen verbod geldt;
- Besturen van trekkers;

- Werkzaamheden die zich in een kort tijdsbestek herhalen (op basis van stukloon) waarbij niet de jeugdige, maar de machine het tempo bepaalt.

Voor jeugdigen van 13 tot en met 15 jaar geldt dat zij bovenstaande werkzaamheden helemaal niet mogen doen.

7.17 Zwangere werkneemsters

AW Groep medewerkers handelen in het geval van een zwangerschap conform het personeelshandboek.

Onderaannemers en inhuurkrachten dienen een eventuele zwangerschap bij AW Groep te melden. Deze informatie zal vertrouwelijk worden behandeld. Melden is noodzakelijk omdat zwangere medewerkers bepaalde werkzaamheden niet uit mogen voeren en AW Groep in dat geval het werk anders in zal moeten delen.

7.18 Fysieke belasting

Risico's

Rugklachten komen met enige regelmaat voor en soms zijn ze zo erg dat je niet meer kunt werken. Voorkomen is beter dan genezen. De oorzaken zijn meestal verkeerd tillen, of lang in een verkeerde houding staan of zitten. De klachten kunnen variëren van spierpijn tot een hernia, tot versleten rugwervels.

Maatregelen fysieke belasting:

- Probeer het te tillen gewicht zo goed mogelijk in te schatten, of check of het gewicht op het object vermeld staat;
- Overschat je eigen kracht niet (ook niet voor kleine afstanden);
- Roep hulp in als je twijfelt of jij het voorwerp alleen kunt tillen, of als het voorwerp een moeilijke vorm heeft;
- Maak gebruik van hulpmiddelen zoals heftrucks, takels, hijskranen, hulpmiddelen voor mechanisch straten, etc.;
- Duwen is beter dan trekken; duw bij voorkeur met de handen op schouderhoogte;
- Vermijd ongunstige werkhoudingen, zoals langdurig knielen of met de handen boven het hoofd werken.

Til instructie:

- Houd het gewicht zo dicht mogelijk bij je lichaam;
- Til met je beenspieren (door de knieën zakken en met gestrekte rug tillen);
- Til niet te veel ineens: maximaal 25 kg alleen of 50 kg met twee personen;
- Draai door je voeten te verplaatsen. Verdraai niet je lichaam;
- Ga bij neerzetten op dezelfde manier te werk als bij het tillen, maar dan in omgekeerde volgorde;
- Til nooit vanuit zitpositie;
- Til met beide handen.

TIEN REGELS VOOR VERSTANDIG TILLEN

1 Buk en til niet onnodig.

2 Gebruik waar nodig hulpmiddelen.

3 Til niet te veel ineens.

4 Zorg ervoor dat er niets in de weg staat als je gaat lopen met de last.

5 Sta steeds recht voor de last.

6 Til nooit met gedraaide rug. Verplaats je voeten als je moet draaien.

7 Til met twee handen; houd de last zo dicht mogelijk bij je lichaam.

8 Buig niet verder voorover dan noodzakelijk en gebruik ook je beenspieren bij het tillen.

9 Voorkom dat je moet reiken; til niet hoger dan schouderhoogte.

10 Luister naar je lichaam: neem signalen serieus. Beginnende klachten kunnen erger worden. Je voelt zelf het beste wat je rug wel en niet kan hebben.

7.19 Voorlichting, instructie, toolbox, werkplekinspectie

Voorlichting nieuwe werknemers

Alle werknemers die bij AW Groep in dienst treden krijgen voorlichting voordat zij met hun werkzaamheden beginnen. Deze voorlichting gaat over de algemene regels en voorschriften van AW Groep. Deze zijn na te lezen in dit instructieboekje.

Instructie per project

Alle werknemers van AW Groep, inclusief ingehuurd personeel en onderaannemers die op een project gaan werken, krijgen instructie over de specifieke regels en voorschriften die voor dat project gelden. Dit gebeurt voor de start van het project en zo vaak als nodig is tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. De instructie wordt gegeven door de projectleider of de uitvoerder. Op een presentielijst wordt vermeld wie de instructie heeft gevolgd.

Wanneer geen V&G-plan noodzakelijk is wordt de instructie vastgelegd op het "Startwerkformulier"

Toolbox-meeting

Of het werk uiteindelijk echt goed, veilig en milieuverantwoord wordt uitgevoerd, blijft afhankelijk van de werknemers. Daarom is het belangrijk om regels en voorschriften minimaal een keer per maand met elkaar te bespreken. Dat gebeurt tijdens de zogenaamde toolbox-meeting. In deze bijeenkomst behandelt de uitvoerder een of twee praktische onderwerpen. De uitvoerder maakt hiervan een kort verslag en verzorgt een presentielijst.

Werkplekinspecties

Om na te gaan of er volgens de regels wordt gewerkt, inspecteert het management regelmatig diverse werken. Om te bepalen of alle veiligheidsvoorzieningen nog aanwezig en intact zijn, inspecteert de uitvoerder maandelijks zijn werken. De inspecties worden met behulp van een inspectielijst uitgevoerd. Te kortkomingen worden gerapporteerd en daarna zo snel mogelijk verholpen.

7.20 Ziekmelding

Medewerkers van AW Groep volgen de afspraken die zijn beschreven in het personeelshandboek.

Onderaannemers of inhuurkrachten die tijdens het werk ziek worden melden dit (los van de melding bij hun eigen werkgever) bij de uitvoerder van AW Groep. Het is de verantwoordelijkheid van de onderaannemer of het uitzendbureau om voor de volgende dag voor vervanging te verzorgen.

7.21 Bedrijfshulpverlening

De bedrijfshulpverlening wordt voor een deel verzorgd door daarvoor aangewezen AW Groep medewerkers. Bij direct gevaar moeten zij zorgen voor het alarmeren en het coördineren van hulp en evacuatie, het verlenen van eerste hulp en voor de eerste bestrijding van brand. AW Groep streeft ernaar om op elke werklocatie minstens één AW Groep-medewerker te hebben die tevens gediplomeerd bedrijfshulpverlener is.

In elke uitvoerderskeet en op alle kantoren is een EHBO-trommel aanwezig. Ook is er in alle uitvoerdersketen en alle schaftwagens een brandblusser aanwezig.

Tijdens de instructie op het werk wordt bekend gemaakt wie de bedrijfshulpverlener is. Zijn/haar naam staat ook vermeld op de aanwezige alarmkaart.

☛ De BHV-er onderneemt actie. Volg zijn/haar instructies op.

Als er geen BHV-er beschikbaar is, bel dan zelf het alarmnummer 112 en vraag naar de benodigde hulpdienst (ambulance, brandweer en/of politie). Wees voorbereid op de volgende vragen van de telefonist:

- Naam, adres en telefoonnummer;
- Aantal gewonden en aard van de verwondingen en/of aard van de brand;
- Begaanbaarheid van het terrein voor het hulpdienstvoertuig;
- Plaats waar het hulpdienstvoertuig wordt opgevangen;
- Beschrijving om de persoon te kunnen herkennen die het hulpdienstvoertuig opvangt.

Als u dit alles gedaan heeft, waarschuw dan direct de leidinggevende.

7.22 Wat te doen bij brand en/of ongeval

In geval van brand en/of een ongeval is de eerste stap om aan jouw eigen veiligheid te denken en de bedrijfshulpverlener te waarschuwen.

Als je dit allemaal hebt gedaan, waarschuw dan jouw direct leidinggevende.

7.23 (Privé) ongevalsrapportage, milieu incidenten

Als er op jouw werk een ongeval, een bijna-ongeval of een milieu-incident gebeurt, of er ontstaat een gevaarlijke situatie, dan dien je dit te melden aan jouw direct leidinggevende.

Je neemt direct maatregelen om het gevaar weg te nemen.

In geval van een milieu-incident probeer je verdere verspreiding zoveel mogelijk te voorkomen, met inachtneming van jouw eigen veiligheid.

De leidinggevende meldt het incident bij de KAM-afdeling.

Van het incident wordt een rapport opgesteld. Dit wordt gebruikt om te bekijken of het incident in het vervolg voorkomen kan worden door voorzorgsmaatregelen te nemen.

Als je in privé-tijd een ongeval krijgt dat verzuim of mogelijk blijvend letsel tot gevolg heeft, dan dien je dit aan het begin van de eerstvolgende werkdag aan jouw direct leidinggevende te melden. Hij/zij zorgt voor verdere melding binnen de organisatie. Hierdoor is het soms mogelijk om de kosten van jouw verzuim te verhalen op degene die jouw ongeval heeft veroorzaakt.

7.24 Verbeterprocedure

AW Groep kan van iedereen leren en daardoor ons werk naar een nog hogere kwaliteit brengen. Daarom horen wij het graag als er iets verbeterd kan worden.

Voor verbetervoorstellen neem je contact op met jouw direct leidinggevende of de KAM-coördinator. Dit kan telefonisch, met Whats-App, of door middel van een mail. Laat de melding bij voorkeur vergezeld gaan van een foto met een voorbeeld. Leidinggevend medewerkers sturen ontvangen meldingen of eigen meldingen door aan de KAM-coördinator.

Ook klachten, onjuistheden, afwijkingen, of fouten kun je op deze manier delen.

Aan de hand van de gedeelde informatie zullen acties en doelstellingen worden bepaald om herhaling te voorkomen.

7.25 Veiligheidsopleidingen

Alle werknemers in de uitvoering hebben het diploma Basisveiligheid VCA (B-VCA). Leidinggevenden in de uitvoering hebben het diploma Veiligheid voor leidinggevenden VCA (VOL-VCA).

Voor specifieke taken gelden soms aanvullende opleidingsvoorschriften, bijvoorbeeld bij heftruckbediening of een hoogwerker, werken langs de weg, of werken langs spoorwegen.

Jij mag alleen die taken uitvoeren waarvoor jij bent opgeleid.

MCO verzorgt voor AW Groep de opleidingen. Binnen 3 maanden na indiensttreding moet elke medewerker van AW Groep geslaagd zijn voor het VCA diploma.

Onderaannemers en inleenkrachten verzorgen zelf de opleiding. Zij hebben afhankelijk van hun functie B-VCA of VOL-VCA.

7.26 Werkvergunningen

Soms moet je een werkvergunning hebben voordat je mag beginnen met werken. Dit kan een werkvergunning zijn van de opdrachtgever, maar ook een interne werkvergunning van AW Groep. In deze vergunning staat welke maatregelen je moet treffen om het werk veilig te kunnen uitvoeren. Meestal wordt om een werkvergunning gevraagd als de omstandigheden extra zorgvuldigheid vereisen. Bijvoorbeeld bij het werken, in bestaande rioleringen of in andere besloten ruimten. Het werk mag niet uitgevoerd worden als niet alle maatregelen getroffen zijn die op de werkvergunning staan vermeld. Jij bent hier als houder van de werkvergunning zelf verantwoordelijk voor.

7.27 Voorschriften opdrachtgevers

Opdrachtgevers kunnen extra veiligheidsmaatregelen voorschrijven. Denk bijvoorbeeld aan de RWS-kleding op rijkswegen of het uitvoeren van de GPI (Generieke Poort Instructie).

AW Groep faciliteert waar nodig. Alle medewerkers houden zich ook aan de voorschriften van de opdrachtgever.

8 WERKZAAMHEDEN

8.1 Grondverzet

Grondverzetmachines worden veel gebruikt in de wegenbouw. Het werken met deze (vaak zeer wendbare machines) vraagt niet alleen vakmanschap van de machinist, maar ook van werknemers die in de directe omgeving van de machines moeten werken.

Voordat je gaat graven:

- Heb je toestemming van de uitvoerder nodig;
- Bespreek de precieze werklocatie vooraf met de uitvoerder;
- Vraag bij de uitvoerder, of via het graaf loket, naar aanwezige kabels en leidingen;
- Maak proefsleuven of steek- of prik voor, om onbekende kabels en leidingen te vinden;
- Zorg voor een schoongrond verklaring;
- Zorg voor een veilige toegang en afscherming.

Om ongevallen te voorkomen:

- Wordt materieel alleen bediend door aangewezen en opgeleide/getrainde medewerkers;
- Voer je dagelijks onderhoud uit aan de machine en wordt deze jaarlijks gekeurd;
- Rijd je nooit mee op grondverzetmachines, dit is ten strengste verboden;
- Kom je niet binnen de draaicirkel van de machine of vrachtwagen als je geen werk met de machine, of vlak daarnaast hoeft uit te voeren;
- Maak je afspraken waar je wel en waar je niet mag staan als je met, of in de nabijheid van een machine moet werken;
- Hebben machines, vrachtwagens en overige mobiele arbeidsmiddelen (behalve minishovels en minigraafmachines) een goed hoorbaar achteruitrijdsignaal en zicht ondersteuning door middel van camera's;
- Zorg je ervoor dat de machinist of chauffeur je altijd kan zien. Benader de machine of vrachtwagen dus altijd vanaf de cabinezijde;
- Draag je binnen het draaibereik van de kraan altijd een helm;
- Ben je bij het laden van vrachtauto's bedacht op overstort. De lading kan (gedeeltelijk) op de cabine of naast de auto vallen;
- Ben je alert op de toegestane maximale belading van de auto/aanhanger;
- Blijven chauffeurs tijdens het laden in de cabine;
- Houden chauffeurs ramen en deuren gesloten;
- Blijf je op een veilige afstand van een achteruitrijdende machine of vrachtwagen;
- Blijf je binnen de afzetting met de gehele machine en eventuele last;
- Houd je lasten zo laag mogelijk;
- Draai je nooit over personen, keten of materieel heen;
- Let je speciaal op de "dode" hoeken;
- Rijd je stapvoets in de buurt van mensen;
- Is de maximale snelheid op bouwlocaties en op eigen terreinen stapvoets;
- Gebruik bij het uitstappen de daarvoor aangebrachte voorzieningen en kijk goed uit waar je gaat staan;
- Worden op de openbare weg geen graafbakken, hulpstukken of extra uitrustingsstukken los in een graafbak of aan/op een palletvork meegenomen. Deze worden apart vervoerd in bijvoorbeeld een aanhangwagen of auto met laadkraan;

- Zorg je dat er geen negatieve invloeden op "zie je mij zie ik jou" aanwezig zijn zoals:
  - Blindering van ramen;
  - Stickers op het raam waardoor het zicht vermindert;
  - Knuffels en andere versieringen in de cabine die het zicht verminderen.

Ontgraven opslagdepots

Om te voorkomen dat personeel bedolven wordt onder een plotseling instortend ontgravingsfront van een depot is het noodzakelijk dat deze niet verticaal wordt ontgraven, maar onder een veilig talud. Tevens dienen de op- en afritten van de depots breed en stabiel genoeg te zijn.

8.2 Riolering

Bij rioleringswerkzaamheden heb je te maken met verschillende werkomgevingen en gereedschappen. Vaak is er sprake van besloten ruimten en in ieder geval heb je te maken met putten en sleuven. Volg daarom ook de instructies bij die onderwerpen en kijk welke machines je gebruikt en welke maatregelen je daarbij neemt.

Belangrijke aandachtspunten zijn in ieder geval:

- Zorg voor een goede opslag van rioolbuizen. Plaats stutten zodat de rioolbuizen niet kunnen gaan rollen. Houd er rekening mee dat je de buizen niet onbepaald kunt opstapelen (overleg met de leidinggevende op het werk);
- Werk, bij het plaatsen van rioolbuizen, onder een veilig talud of met sleufbekisting. Overleg met de leidinggevende op het werk;
- Grond die uit de sleuf wordt ontgraven, wordt niet direct naast de sleuf gedeponeed. De afstand van het depot naar de insteek van de sleuf, moet minimaal een halve meter zijn;
- Ook tussen de opslag van materiaal en de insteek van de sleuf wordt een afstand van minimaal een halve meter aangehouden;
- Zorg ervoor dat er geen zwaar verkeer dicht langs de rioolsleuf rijdt. De wand van de sleuf kan daarvoor instorten;
- Hijs niet over medewerkers heen, bevind je niet onder een last;
- Neem voldoende maatregelen om de invloed van grondwater op de veiligheid te minimaliseren;
- Draag een helm binnen het draaibereik van de kraan;
- Zorg ervoor dat de machinist jou altijd kan zien. Benader de machine dus vanaf de cabinezijde;
- Draag neopreen handschoenen om infectiegevaar te voorkomen;
- Als je dit wilt, wordt ervoor gezorgd dat je een tetanus- en Hepatitis A-vaccinatie krijgt.
- Slijp nat als er in betonnen putten en buizen geslepen moet worden en draag een FFP3- stofmasker met uitblaasventiel. Draag tevens gehoor- en oogbescherming;
- Neem een goede positie in ten opzichte van het te zagen object en werk niet boven je macht;
- Zorg in een vochtige omgeving voor een veilige elektriciteitsspanning. Dit is bij voorkeur accugereedschap of anders 50 volt wisselspanning, of 120 volt gelijkspanning.

8.3 Groenwerkzaamheden

Bij het uitvoeren van groenwerkzaamheden loop je de nodige risico's. Je werk is regelmatig in de buurt van water of verkeer, je werkt met gevaarlijke machines, komt schimmels en insecten tegen, hebt te maken met kabels en leidingen en je zou onverwacht verontreiniging in de bodem tegen kunnen komen. Van al deze zaken wordt apart in dit boekje beschreven welke maatregelen we nemen om veilig te werken.

8.4 Kabels en leidingen, hoogspanning

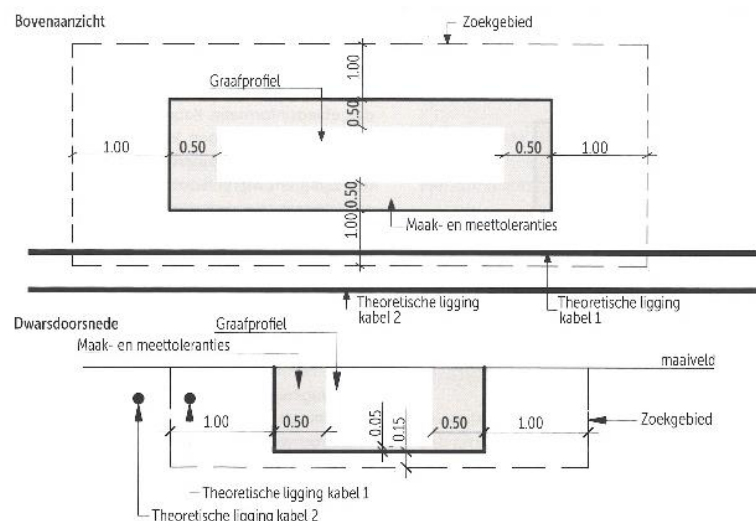
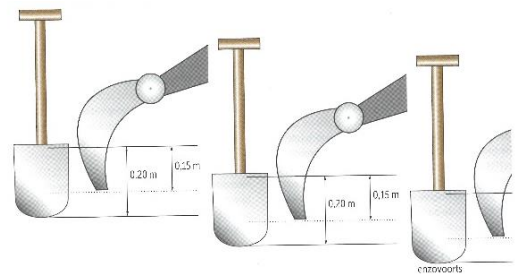
Wanneer je kabels en leidingen raakt tijdens jouw werkzaamheden, leidt dit tot gevaarlijke situaties. Er is een risico van elektrocutie en explosie. Maar kabelschade leidt ook bij de omgeving tot problemen. Als het elektriciteitsnetwerk uitvalt is dit voor omwonenden bijzonder lastig, maar voor bedrijven en ziekenhuizen vaak een stop.

Voor de start van het werk

- De ligging van kabels en leidingen kan meestal worden opgevraagd bij het Kabel- en Leidingen Informatie Centrum via een zogenaamde KLIC-melding. Dit gebeurt uiterlijk drie dagen voordat de graafwerkzaamheden beginnen. Geef hierbij de exacte werklocatie aan;
- Vraag voor het werken in de buurt van kabels of leidingen de instructies op bij de kabel- of leidingbeheerder en laat leidingen, wanneer mogelijk, buiten gebruik stellen;
- Controleer of de ontvangen tekeningen van KLIC juist zijn en de hele werklocatie bestrijken;
- Zorg voor schetsen van de huisaansluitingen en de openbare verlichting.

Tijdens het werk

- Lokaliseer kabels en leidingen vroegtijdig door met de hand proefsleuven te graven of detectieapparatuur te gebruiken;
- Machinisten en grondwerkers worden goed geïnstrueerd en beschikken over de KLIC-app met de actuele data;
- Graaf zorgvuldig, steek goed voor;
- Kabels en leidingen worden tijdens graafwerkzaamheden goed ondersteund in overeenstemming met de instructies van de kabel- of leidingbeheerder;
- Onjuiste ligging van kabels en leidingen wordt gemeld op de site van het Kadaster;
- De uitvoerder meldt een beschadiging altijd bij het nutsbedrijf en bij de administratie van AW Groep (schade@awgroep.nl), denk niet "zand erover".

8.5 Werken met asbesthoudende materialen

Het gebruik van asbest is tegenwoordig verboden, maar vroeger werd deze stof vaak gebruikt in de bouw. We vinden het daarom nog terug in onder andere plaatmateriaal in dakenplaten, verloren bekisting, beglazingskit en verbindingsmoffen.

Ook komt asbest nog voor in oude mantelbuizen en waterleidingbuizen. Vanaf 1994 mag asbest niet meer worden toegepast.

Asbest bestaat uit heel kleine vezeltjes. Deze kunnen bij inademen heel schadelijk zijn.

Asbestdeeltjes komen vrij als je asbesthoudend materiaal breekt, of er in gaat boren of zagen.

- Kom je onverwacht asbestverdacht materiaal tegen? Leg het werk dan meteen stil. Sluit het besmette gebied af en meld het bij je leidinggevende.
- Ga nooit zelf aan de slag met asbest en verwijder het nooit zelf. Schakel hiervoor altijd een gespecialiseerd en gecertificeerd bedrijf in via de projectleiding/uitvoerder.

Alleen bedrijven die gecertificeerd zijn voor de norm SC-530 mogen asbest slopen. Het gaat daarbij om asbesthoudende materialen in objecten en niet om de bodem. AW Groep heeft dit certificaat niet en mag dit werk dus niet uitvoeren.

Er is echter één uitzondering. Wij mogen in een aantal gevallen wel werkzaamheden uitvoeren aan asbest-cement leidingen. Dit gaat onder strenge voorwaarden waar de projectleider en uitvoerder zorg voor dragen.

Restanten van asbesthoudende bouwmaterialen komen we ook tegen in de bodem. Asbest in de bodem valt onder een bodemsanering. Informatie hierover vind je de volgende paragraaf.

Voor het werken met asbest verontreinigde grond is AW Infrabouw gecertificeerd.

8.6 Bodemsanering

Het komt voor dat er in de grond stoffen zitten die daar niet thuis horen. Je kunt dan denken aan olie, asbest of zware metalen. Als de concentratie te hoog is spreken we van een ernstig geval van bodemverontreiniging. In Nederland is het graven in ernstige bodemverontreiniging verboden. Het is dus altijd noodzakelijk dat je weet in welke kwaliteit grond jij werkt.

Om toch in bodemverontreiniging te mogen werken, moet een bedrijf gecertificeerd zijn. AW Infrabouw is gecertificeerd voor het werken in verontreinigde grond. Op het werk wordt door de kwaliteitsverantwoordelijk persoon (KVP) gecontroleerd of aan de regels van de certificering wordt voldaan.

Als je werkt in een bodemverontreiniging wordt er aan strenge veiligheidseisen voldaan. De deskundig leidinggevende projecten (DLP) houdt hierop toezicht.

Volg de instructies van de KVP en DLP altijd op. Hiermee werk je veilig en houden we ons ook aan de regels voor de bodemsanering.

Alle medewerkers die in een bodemsanering werken zijn gekeurd voor het werken in verontreinigde grond. Bij AW Groep wordt deze keuring jaarlijks door MCO georganiseerd voor alle betrokken medewerkers.

Meestal weet je van tevoren of jij met verontreinigde grond of grondwater te maken krijgt, maar je kunt het ook onverwacht tegenkomen.

- Leg het werk meteen stil als jij vermoedt dat je verontreinigde grond of grondwater tegenkomt.
- Vertel het aan jouw leidinggevende als je iets ongewoons ziet of opmerkt, zoals een vreemde geur.

8.7 Afvoer van afvalstoffen en verontreinigde grond

Voor de afvoer van afvalstoffen is een afvalstroomnummer noodzakelijk. Dit afvalstroomnummer wordt aangevraagd bij een erkend verwerker. Alleen met dit nummer mogen de vrachten afgevoerd worden. Bij de afvoer van elke vracht is een begeleidingsbrief aanwezig. Deze formulieren zijn te verkrijgen bij de werkvoorbereiding. De begeleidingsbrief wordt ondertekend door de ontdoener of door een gemachtigde. Al jij dit niet bent, onderteken je de begeleidingsbrief dus niet en voer je de afvalstof ook niet af.

Vervoerders, inzamelaars, handelaars en bemiddelaars van afvalstoffen horen in Nederland te zijn opgenomen op de VIHB-lijst van het NIWO. Alle bedrijven van AW Groep staan vermeld op de landelijke VIHB-lijst en kunnen alle rollen vervullen. Indien jij wordt ingehuurd voor het transport van afvalstoffen, of als jij een afvalstoffen transport hebt aangenomen, gaat AW Groep ervan uit dat het bedrijf waaronder jouw transportmiddel valt is opgenomen op de VIHB-lijst.

Voorafgaand aan het transport ondertekenen ontdoener en transporteur de begeleidingsbrief. Het witte exemplaar blijft achter op de laadlocatie. Bij het aanbieden van de vracht bij de verwerker wordt de begeleidingsbrief door de ontvanger ondertekend op het gele exemplaar, met daaronder de doorslagen. Het gele exemplaar wordt door de transporteur ontvangen en minimaal 5 jaar bewaard. De donker gele (chamois) en roze doorslag worden door de ontvanger aangenomen. Deze stuurt de roze doorslag terug aan de ontdoener. Ook ontdoener en ontvanger bewaren hun exemplaar.

Afval, zoals bouw- en sloop, groen, puin en hout scheiden wij zoveel mogelijk direct op het werk en voeren wij gescheiden af.

8.8 Elementenverhardingen

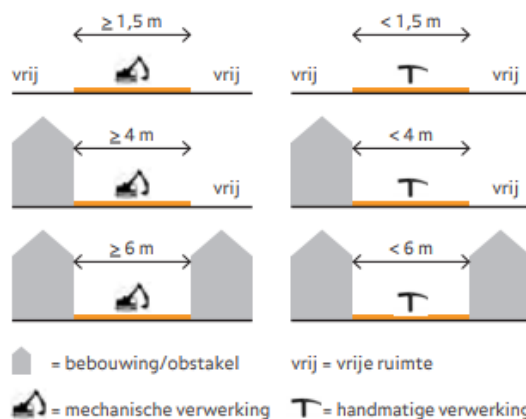
Straatwerk is fysiek zwaar werk, daarom proberen wij zoveel mogelijk machinaal te straten. Er zijn ook risico's door werken nabij het verkeer en het werken met grote wegenbouwmachines.

De belangrijkste zaken zijn:

- Zorg ervoor dat afzettingen volgens de regels zijn aangebracht (CROW-publicatiereeks 96);
- Draag altijd veiligheidsschoenen;
- Draag altijd de juiste veiligheidskleding;
- Til niet meer dan 25 kg per persoon en maximaal 50 kg met twee personen;
- Zorg dat jij altijd gezien wordt door de chauffeurs en machinisten;
- Draag bij het aftrillen van de bestrating altijd gehoorbescherming;
- Voorkom zoveel mogelijk het doorslijpen/zagen van trottoirbanden en bestratingsmaterialen. Is dit toch nodig, slijp/zaag dan nat en gebruik een FFP3-stofmasker met uitblaasventiel en draag bij het slijpen ook gehoor- en oogbescherming;
- Zorg voor een veilige stabiele opslag van materialen. Voorkom dat kinderen met materialen kunnen spelen of ertussen beklemd kunnen raken;
- Maak zoveel mogelijk gebruik van hulpgereedschap;
- Er wordt mechanisch gestraat conform CROW publicatie 324

» Matrix elementenverharding

RUIMTE	tweezijdig vrij $\geq 1,5$ m eenzijdig besloten ≥ 4 m tweezijdig besloten ≥ 6 m <i>mechanisch</i>	$< 1,5$ m < 4 m < 6 m <i>handmatig</i>
TALUD	horizontaal, 'standaard'- dwarsprofiel <i>mechanisch</i>	talud in dwarsprofiel $> 5\%$ <i>handmatig</i>
VERBAND	halfsteens - keperverband - elleboog - blokverband - diagonaal verband bouwstraat blokverband op de kop <i>mechanisch</i>	kantstenen, figuratie, waaiers, sierstraatwerk, drempels, stroken, strepen, aansluitingen, molgoten, rollagen, etc. <i>handmatig</i>
MATERIAAL	tegels nieuw <i>mechanisch</i>	tegels oud <i>handmatig</i>
	stenen nieuw <i>mechanisch</i>	stenen oud maatafwijking $\leq 5\%$ of keiformaat of groter <i>mechanisch</i>
		maatafwijking $> 5\%$ of kleiner dan keiformaat <i>handmatig</i>

RUIMTE

Zie bovenstaand schema.

TALUD

Hellingen en dwarsprofielen $\leq 5\%$ zijn geen probleem voor mechanische verwerking.

VERBAND

Figuratie: straatwerk met binnen 10m² een wisseling van het verband.

MATERIAAL

Natuursteen ≤ 4 kg: *handmatig*
 > 4 kg en ≤ 9 kg: *handmatig (twee handen)*
 > 9 kg: *mechanisch (tenzij textuur en vormgeving dit niet toestaan en er geen bewezen beschikbare techniek is)*

Daar waar volgens de instructiekaart handmatig gestraat mag worden, gelden per werkdag de volgende regels:

- Minimaal 2 x 30 minuten rust;
- 6 tot 12 keer korte rust (5 - 10 minuten);
- Taakrotatie, wisselende werkzaamheden;
- Maximaal 6 uur tillend werk;
- Maximaal 40m² pp/dag bij betonklinkerkeien in keperverband;
- Zorg voor een straatwerkplan.

8.9 Frezen en zagen van asfalt

- Zaag en frees 'nat';
- Draag gehoorbeschermers of otoplastieken;
- Draag bij de 0,5 meter frees en kleiner een stofmasker P3;
- Draag bij het frezen van teerhoudend asfalt binnen een straal van 50 meter een overall, werkhandschoenen en een P3 stofmasker;
- Eet, drink en rook niet tijdens en/of in de buurt van deze werkzaamheden;
- Zorg dat jij altijd gezien wordt door de chauffeurs en machinisten;
- Veeg/zuigwagens en vrachtwagens moeten een goed hoorbaar achteruitrijdsignaal en een camera hebben;
- Bij profiel en bakfrezen is geen graafmelding verplicht;
- Bij profiel en bakfrezen met twijfel over de ligging van verkeersslussen, wordt een graafmelding aangeraden;
- Bij sloopfrezen wordt een graafmelding aangeraden (vanwege het raken van de fundering);
- Bij asfalt zagen wordt een graafmelding aangeraden (vanwege het raken van de fundering).

8.10 Uitzetwerkzaamheden

Indien jij uitzetwerkzaamheden moet verrichten in een druk werkvak, of in een gebied met een instabiele bodem, neem dan iemand mee die over jouw veiligheid waakt.

8.11 Hijswerkzaamheden

- De machinist is aangewezen en opgeleid om het werk uit te voeren;
- De kraan is geschikt voor het uit te voeren werk;
- De kraan moet jaarlijks gekeurd zijn;
- De beveiliging/signalering tegen overbelasting moet ingeschakeld zijn;
- De lasten moeten juist worden aangeslagen;
- Hijs niet over personen, keten en materieel;
- Zorg voor een stabiele ondergrond;
- De hijs- en hefmiddelen moeten jaarlijks gekeurd zijn.

Daarnaast is het ook van belang dat:

- Er geen medewerkers of omstanders binnen het valbereik van de werkzaam zijn;
- De gebruikershandleiding gevolgd wordt, deze geeft aan onder welke condities er gehesen mag worden;
- Bij graafmachines eerst de bak of de grijper verwijderd wordt voordat er gehesen wordt.

Bij complexe hijswerkzaamheden dient een hijsplan aanwezig te zijn.

8.12 Heiwerk

Bij onder andere beschoeiingswerkzaamheden, riool onderhoud en damwand zetten komt heiwerk voor. Dit gaat gepaard met de nodige risico's. Het belangrijkste risico is het omvallen of wegschieten van de paal of plank waarbij medewerkers kunnen worden geraakt. Deze werkzaamheden staan nooit op zichzelf. Vaak worden ze uitgevoerd langs het water, of bij een put of sleuf. De risico's die zich hierbij voordoen en de maatregelen die jij dan dient te nemen, zijn beschreven in aparte paragrafen.

Maatregelen:

- Stel de kraan stabiel op, gebruik indien nodig schotten;
- Zorg voor een vlak werkterrein;
- Neem tijdig afstand van plank en trilblok (minimaal 5 meter), bijvoorbeeld zodra het trilblok in werking wordt gezet en de damplank gezet of getrokken wordt, zodat onderdelen van het trilblok, of een losschietend aangekleefd stuk klei/grond, of losse onderdelen jou niet kunnen raken;
- Maak geen damwandplanken schopschoon tijdens het trekken van deze damwandplank;
- Houd onbevoegden buiten het valbereik van het funderingselement;
- Zet een verkeersregelaar in bij valbereik over openbaar terrein;
- Doe een visuele controle op losse gereedschappen/ voorwerpen;
- Gebruik bij het werken met een stalen damwand de juiste manier van borgen;
- Gebruik bij het werken met een stalen damwand een veiligheidsstrop met kniestuk, waarbij de minimale afstand van het ronde of ovale snijgat tot bovenkant plank, 5 cm bedraagt.

8.13 Beschoeiingen

Het plaatsen van beschoeiingen gebeurt langs het water en er wordt gebruik gemaakt van trilblokken, waardoor dit onder heien valt. De risico's die hieraan verbonden zijn worden beschreven in aparte paragrafen.

Aanvullend houd je rekening met het volgende:

- Bij wisselingen in de samenstelling van het team is het verstandig om nogmaals het handlingsverloop vooraf met elkaar door te nemen;
- Door gebruik te maken van een hoed op het trilblok wordt de kans van wegglijden en omvallen verkleind;
- Houd bij het plaatsen voldoende afstand. Houd hierbij rekening met de lengte van de paal bij omvallen, maar denk ook aan breken;
- Houd tijdens het drukken de paal in het oog. Omvallen gaat over het algemeen niet al te snel, zodat je nog kunt reageren;
- Zaag een punt aan de paal als er puin in de bodem zit. Hierdoor valt de paal sneller tussen de obstakels en schiet deze minder snel weg;
- Laat de ketting zo lang als technisch mogelijk is om de paal zitten, zodat deze geborgd is tot hij vast in de grond staat.

Hardhout is duurzaam. Dit komt door de oliën die zich in het hout bevinden. Deze oliën zorgen echter voor irritatie van de huid, ook als je splinters in jouw vingers krijgt. Inademen van hardhoutstof is schadelijk. Als het hout nat wordt laat het vlekken achter op de bestrating.

Denk daarom aan:

- Het dragen van handschoenen;
- Niet inademen van het stof, draag adembescherming en zorg voor afzuiging;
- Sla het hout droog op en niet op de bestrating.

AW Groep wil duurzaam werken, daarom zijn wij FSC gecertificeerd. We gebruiken uitsluitend FSC gecertificeerd hout.

8.14 Boren en zagen in asfalt of beton

Bij het boren en zagen van asfalt zijn de risico's:

- Inademen van stof of waternevel met stof (zie ook de paragraaf over kwartsstof);
- Gehoorbeschadiging door lawaai;
- Beschadiging van het bewegingsapparaat door trillingen (zie ook de paragraaf over trillingen).

Om de risico's te beperken nemen we de volgende maatregelen:

- Boor of zaag 'nat';
- Draag gehoorkappen of otoplastieken en adembescherming met P3-filter;
- Draag handschoenen.

8.15 Betonreparaties

Het uitvoeren van betonreparaties gebeurt door middel van drie reparatietechnieken:

- Handmatig repareren;
- Injecteren;
- Betonspuiten.

Gezien de diverse producten en werkomgevingen (chemische bedrijven, werken langs het verkeer en werken in besloten ruimten, etc.) dien je voor aanvang van de werkzaamheden op de hoogte te zijn van de inhoud van het V&G-plan en veiligheidsinformatiebladen.

- Lees voor het gebruik het veiligheidsinformatieblad van het product;
- Zorg voor de juiste beschermingsmiddelen en gebruik de juiste filters. Deze staan aangegeven in het veiligheidsinformatieblad;
- Niet roken, eten of drinken tijdens het werk;
- Was je handen goed met zeep en water voordat je pauze neemt, of na beëindiging van de werkzaamheden;
- Bij betonreparaties in besloten ruimtes (riolering) dien je voorafgaand een gasmeting te verrichten met detectieapparatuur, verkrijgbaar via de afdeling KAM;
- Betreed de ruimte alleen als:
  - het zuurstofgehalte tussen 20-21 vol.% ligt;
  - de concentratie van explosieve gassen en dampen in de lucht lager is dan 10% LEL;
  - de concentratie van giftige gassen in de lucht lager is dan 1/5 van de grenswaarde.

8.16 Betonbouw

Bij het uitvoeren van betonbouw projecten doen zich verschillende risico's voor. AW Groep voert zelf dergelijke projecten uit, maar medewerkers werken ook vaak op projecten waar andere aannemers bouwen. Houd op dergelijke projecten rekening met de volgende zaken:

Bekisting

- Zorg bij hogere bekistingen voor een bekistingstekening;
- Zorg voor voldoende centering van de kisten, volg de voorschriften van de bekistingstekening op;
- Zorg voor goede stort voorzieningen: stortsteiger, rolsteiger, leuning werk, gezeekerde trappen;
- Schoor systeemkisten vanaf ca 1,5 m af m.b.v. trek-druk schoor, volg de verankeringsvoorschriften van de bekistingstekening op;
- Bescherm uitstekende centerpennen op ooghoogte (dop);
- Let op voor losliggende delen aan de bekisting tijdens hijsen;
- Volg de hijsvoorschriften van de systeemkist op;
- Voorkom uitstekende schroeven en spijkers;
- Zorg voor een goed ontkistingsplan.

Wapeningsstaal

- Betonstaal verwerken is lichamelijk belastend werk. Het is dan ook belangrijk om hier al in de ontwerpfase rekening mee te houden en Arbo vriendelijke keuzes te maken, waarbij constructieve veiligheid natuurlijk altijd het eerste uitgangspunt blijft;
Zie richtlijnen VWN: https://www.wapned.nl/assets/uploads/files/Richtlijn_arbovriendelijk_wapeningontwerp.pdf
- Zorg dat struikelgevaar zoveel mogelijk wordt beperkt.

Stekeinden

- Neem stekeindbeveiliging mee in de calculatie en werkvoorbereiding;
- Besteed extra aandacht aan stekeindbeveiliging op plaatsen met een verhoogd val en/of struikelgevaar.

Storten beton

- Verdicht de beton in lagen (ca 1 m);
- Draag de voorgeschreven PBM: kleding, handschoenen, helm en veiligheidsbril, gehoorbescherming;
- Stem de stortrichting en verdere werkwijze goed af met de kraan/pomp machinist;
- Gebruik een valbreker aan de betonpomp;
- Pas op voor beknelling bij het gebruik van een kubel;
- Zorg voor een opgeruimde stortsteiger.

Veilig werken met betonspecie

Bindmiddelen in betonmortel zijn agressief. Contact kan leiden tot:

- Cement eczeem: De kans om cement-eczeem te krijgen is niet erg groot, maar de gevolgen zijn wel heel vervelend en veelal ook onomkeerbaar. Cement-eczeem kan meteen, maar ook pas na vele jaren de kop opsteken. De effecten van de allergie zijn vaak onomkeerbaar;
- Oogletsel: Contact met de ogen vermijden (draag een veiligheidsbril). Bij contact met de ogen onmiddellijk met overvloedig water afspoelen en een arts raadplegen;
- Huidirritatie: Vervelende irritaties van de huid kunnen ook optreden bij het verwerken van cement (en betonmortel). Cement tast de beschermende vetlaag onder de vochtige huid aan. Op den duur krijg je rode vlekken op de huid tot verbrandingen aan toe.

Om deze risico's te voorkomen nemen we de volgende maatregelen:

- Voorkom huidcontact. Draag vloeistofdichte handschoenen (neopreen) Na aanraking met de huid onmiddellijk wassen met veel water;
- Gebruik na de werkzaamheden een lotion om de huid te beschermen tegen uitdrogen;
- Draag geschikte beschermende kleding: lange broek en bovenkleding (voorkom nat worden door met cement verzadigd water);
- Vloeistofdichte laarzen (voorkom binnendringen betonspecie);
- Draag een veiligheidsbril.

Verder houden we rekening met de volgende zaken:

- Betonspecie niet lozen in de riolering, afvoersystemen of in het oppervlakte water;
- Laat betonspecie op een speciaal daarvoor ingerichte locatie (bijvoorbeeld op een stalen rijplaat opdrogen en doe het daarna in een daarvoor bestemde afvalcontainer);
- Laat betonmixers de mixers (schoon) spoelen en daarvoor ingerichte spoelplek.

Veilig hijsen

Een goede communicatie met de kraanmachinist is onmisbaar om veilig te kunnen hijsen. Je kunt hiervoor gebruik maken van gebaren. Als je langere tijd hijswerkzaamheden verricht is het gebruik van mobiele communicatie middels raadzaam.

Standaard gebaren in de bouw en de regels voor mobiele communicatie zijn beschreven in het hoofdstuk communicatie.

Verdere aandachtspunten:

- Gebruik goedgekeurde hijsmiddelen (zie hoofdstuk hijswerkzaamheden);
- Hijs nooit over mensen heen;
- Gebruik indien nodig een stuurlijn, sla deze nooit om je handen heen;
- Ga op een veilige plek staan, zorg dat je niet bekneld kunt raken tussen de last en een ander object;
- Verzeker je ervan dat de complete prefab wapening onderling goed is verbonden;
- Voorkom vervorming en het losraken van delen van prefab bewapening;
- Bossen draadstaal niet hijsen aan het binddraad, voorkom losraken van de delen, gebruik meerdere goedgekeurde stropen;
- Gebruik stropen voor eenmalig gebruik nooit een tweede keer;
- Zorg dat bij het hijsen van losse delen in een beun dat de delen niet los kunnen raken en vallen.

Afschoren van prefab betonwanden:

- Houd rekening met het type vloer en de druksterkte van de vloer bij het bepalen van de wijze van verankering;
- Houd rekening met de windbelasting;
- Gebruik het juiste anker en breng het aan volgens de montagevoorschriften van de leverancier;
- Gebruik bij voorkeur een rolsteiger bij het stellen van wanden met grote sparingen;
- Zet de wand vast met twee schoren terwijl het element nog in de kraan hangt;
- Stel de schoren onder een hoek van circa 45 graden;

- Boor de gaten om de voetplaat vast te zetten minimaal 20 cm vanaf een vloerrand, van een sparring of van een eerder geboord gat;
- Draai het anker aan met een momentsleutel;
- Als een wand niet meteen in de mortel gesteld wordt, ondersabel of ondergiet deze dan zo snel mogelijk.

Gebruik steigers en ladders, werken op hoogte

- Gebruik stortsteigers aan de systeembekisting;
- Zorg voor leuning op de bordessen;
- Houd je aan regels voor werken op hoogte .

Stof, geluid, trillingen,

- Voorkom stofvorming (Zie hoofdstuk fijnstof);
- Neem maatregelen bij een geluidsvolume van > 80dB (zie hoofdstuk gehoorbescherming);
- Voorkom blootstelling aan teveel trillingen (zie hoofdstuk trillingen).

Werk veilig met de bouwzaagmachine (Zie hoofdstuk bouwzaagmachine)

8.17 Sloop

Bij sloopwerkzaamheden bestaan veel risico's: vallende voorwerpen, draaiend materieel, beknelling, snijden, (kwarts)stof, instortgevaar, elektrocutie, vallen van hoogte, trillingen, onverwacht aantreffen van asbest en koelvloeistoffen in installaties. Om risico's te beperken en duurzaam te slopen werken wij volgens de SVM-007.

In ieder geval houden wij rekening met:

- Het opstellen van een werkplan, incl. werkinrichting;
- Het opstellen van een V&G-plan incl. project RI&E;
- Stoffen verantwoording en evaluatie;
- Startwerkinstructie met alle betrokkenen;
- Goedgekeurde kraan;
- De juiste sloopmiddelen (visuele inspectie en certificaten);
- Helmplicht;
- De werkvloer opgeruimd houden;
- Zorgen voor voldoende loop-/werkruimte;
- Draaiende delen afschermen;
- Gebruik van handschoenen;
- Verplicht gebruik van gehoorbescherming;
- Gebruik van trillingsgedempt gereedschap;
- Stof reducerende maatregelen (sproeien, PBM);
- Taakroulatie;
- Het gebruik van oogbescherming;
- Het gebruik van ademhalingsbescherming;
- Het scheiden van vrijgekomen afvalstoffen;
- Hergebruik van materialen;
- Procedure onverwachts aantreffen van asbest.

8.18 Breek- en zeefwerkzaamheden

Wanneer je met of in de buurt van zeefinstallaties of mobiele puinbrekers werkt, bestaan de volgende risico's:

- Wegschietende delen;
- Draaiende delen, beknelling;
- Stof;
- Geluid;
- Onverwacht aantreffen van gevaarlijke stoffen;
- Transport van machines.

Maatregelen

- Werk nooit aan een draaiende machine;
- Begeef je niet achter een puinbreker;
- Begeef je niet in het uitvoerbereik van een breker of zeefinstallatie;
- Zoek altijd contact met de brekerbaas of bediener van de machine als je de werklocatie nadert;
- Klim niet op depots puin of grond;
- Laat geen ontgravingsfront in een steile helling achter;
- Houdt te zeven materialen vochtig;
- Werk nooit met een breker of zeefinstallatie zonder opleiding of instructie;
- Werk alleen met materialen waarvan de samenstelling bekend is;
- Staak de werkzaamheden als je gevaarlijke stoffen aantreft;
- Zet het werkterrein adequaat af;
- Maak machines goed schoon voor transport.

9 WERKOMGEVING

9.1 De bouwplaats

Algemeen

- Zorg voor voldoende vrije werkruimte;
- Zet de bouwplaats indien mogelijk af;
- Probeer mens en rijdend materieel op de bouwplaats zoveel mogelijk van elkaar te scheiden (looproutes);
- Bouwhekken van 2 meter hoog, elke 6 meter schoren;
- Houd het werkterrein vlak, vrij van water en vrij van rommel;
- Laat de werkplek na je werk netjes en opgeruimd achter en sluit hekken af;
- Houd looppaden, doorgangen, vluchtroutes en nooduitgangen vrij;
- Zorg dat er geen onnodige materialen en gereedschappen op de werkplek zijn;
- Gooi putten en sleuven zo snel mogelijk dicht, of plaats een deugdelijke afzetting;
- Hang elektrakabels op, of graaf ze in om beschadiging van de kabel en struikelgevaar te voorkomen.

Persoonlijke hygiëne

- Verschoon regelmatig je werkkleding;
- Was je handen voor het eten, roken en drinken;
- Houd toilet, kantine, was- en kleedgelegenheid schoon;
- Laat de kantine/schaftwagen schoon achter na de lunch en de koffiepauze.

Verlichting

- Zorg voor voldoende en geschikt licht op je werkplek. Zet zo nodig extra lampen in;
- Gebruik bij precisiewerk meer licht dan normaal;
- Verwissel oude lampen op tijd. Door stof en veroudering geven ze minder licht;
- Houd voldoende afstand tussen bouwlamp en brandbaar materiaal;
- Voorkom aanraking van de lamp;
- Stel de verlichting zo af dat anderen er niet door verblind worden;
- Klasse 1 (enkelvoudig geïsoleerde) lichtarmaturen uitsluitend in vaste opstelling gebruiken en buiten handbereik houden;
- Klasse 2 (dubbel geïsoleerde) en klasse 3 (veilige lage spanning) lichtarmaturen zijn met de hand verplaatsbaar en geschikt voor ruw gebruik;
- Gebruik in besloten/vochtige ruimtes alleen klasse 3 armaturen die zijn aangesloten op een veiligheidstrafo (50 V of 120V gelijkspanning).

9.2 Milieuzorg

Om het milieu niet onnodig te belasten, moet je zorgvuldig omgaan met een aantal zaken.

De volgende instructies gelden overal: op werken, bedrijfsterreinen, werkplaatsen en kantoren.

Zamel afvalstoffen gescheiden in. Afvalstoffen moeten, als dit vereist is, zijn voorzien van een afvalstroomnummer en afgevoerd worden naar erkende bewerkers en verwerkers.

- Ruim gemorst afval met passende middelen op;
- Lokaliseer een lekkage zo snel mogelijk en zorg ervoor dat deze verholpen wordt;
- Houd toegangswegen rond en op terreinen goed begaanbaar en veeg deze regelmatig;
- Sla gevaarlijke stoffen op zoals dit is voorgeschreven, o.a. op lekbakken en eventueel achter slot en grendel;
- Zet de verwarming lager of uit als je als laatste de keet verlaat;

- Zet de verlichting, computers en randapparatuur uit als je als laatste de keet verlaat;
- Laat machines, gereedschap, auto's, busjes of materieel niet onnodig draaien als zij niet worden gebruikt, daarmee kunnen we brandstof besparen en de CO₂-uitstoot verminderen.
- Volg de instructies geleerd bij de cursus "het nieuwe draaien" en "het nieuwe rijden".

9.3 Gevaarlijke stoffen, verontreinigingen

Gevaarlijke stoffen zijn schadelijk voor je gezondheid. Sommige stoffen leveren direct gevaar op door inademing of aanraking. Van andere stoffen merk je de negatieve effecten pas op de langere termijn. Vaak is de schade aan je gezondheid onherstelbaar. Ook bestaat met veel gevaarlijke stoffen een verhoogde kans op explosie en brand.

Productinformatieblad

Van alle bij AW Groep in gebruik zijnde gevaarlijke stoffen is het productinformatieblad beschikbaar in het KAM-systeem. Hierop staan de gevaren beschreven en wordt aangegeven welke maatregelen ter voorkoming van blootstelling er kunnen worden genomen. Ook wordt beschreven welke maatregelen er kunnen worden genomen bij incidenten met het product.

Om de risico's van het werken met gevaarlijke stoffen te beperken nemen we de volgende maatregelen:

Werken met gevaarlijke stoffen

- Let op het gevaarsymbool op de verpakking;
- Eet en rook niet tijdens het werken met gevaarlijke stoffen;
- Vermijd inademing en huidcontact;
- Lees de productveiligheidsinformatie en vraag deze zo nodig op bij je leidinggevende;
- Zorg voor een goede ventilatie of afzuiging;
- Gebruik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen
- Houd deksels van blikken en andere verpakkingen gesloten;
- Ruim gemorst product direct op.

Opslag van gevaarlijke stoffen

- Controleer de verpakking op lekkage;
- Bewaar aangebroken voorraden in gesloten verpakkingen;
- Sluit na gebruik de verpakking goed af;
- Schenk stoffen nooit over in bijvoorbeeld limonade- of bierflessen;
- Geef bij overschenken in een ander vat aan wat de inhoud is;
- Bewaar gevaarlijke stoffen in daarvoor bestemde ruimtes/speciale kasten;
- Houdt op de werkplek maximaal een voorraad voor 1 dag aan.
- Vloeibare gevaarlijke stoffen altijd op de lekbak plaatsen, behalve als de nog ongeopende verpakking dit niet verplicht.

Opslag van gevaarlijke stoffen op de bouwplaats

- Opslag in container;
- Niet meer dan 3 gasflessen in de container(35 liter waterinhoud per stuk);
- Openen van verpakkingen in de container is niet toegestaan (Aftanken buiten de container);
- Verpakking regelmatig controleren op beschadiging en lekkage;
- Vloeibare gevaarlijke stoffen altijd op de lekbak plaatsen;
- Lekkages zo snel mogelijk opruimen en lekbak schoon en droog houden.

Transport van gevaarlijke stoffen

Op het transporteren van gasolietanks (IBC's) en nucleaire meetinstrumenten (troxlers) is aparte regelgeving van toepassing. Hiervoor zijn specifieke instructies beschikbaar. Krijg jij hiermee te maken, vraag dan de specifieke instructies aan jouw direct leidinggevende.

9.4 Kwartsstof

Bouwmaterialen met kwartsstof veroorzaken veel stof als je ze bewerkt. De kleine stofdeeltjes kunnen in je longen terechtkomen.

Materialen met kwartsstof zijn onder meer betonsteen, baksteen, kalkzandsteen, zandsteen, cellenbeton, beton, cement, keramiek en puin. Kwartsstof ontstaat als je deze materialen gaat boren, frezen, slijpen, schuren, slopen of schoonmaken.

Bij inademing kun je longziektes krijgen, zoals longontsteking, stoflongen en longkanker. Ook kun je een allergische reactie krijgen.

Om inademing te voorkomen:

- Kies je de werkmethode waarbij het minste stof vrijkomt.
- Gebruik je gereedschap met afzuiging en/of watertoevoer.
- Gebruik je alleen watertoevoer? Draag dan een stofmasker (FFP3). Via de waternevel kun je namelijk nog steeds stof inademen.
- Haal je hulpstukken niet van je gereedschap af. Ook niet als dat gemakkelijker werkt.
- Zorg je voor voldoende ventilatie en een schone werkvloer.

9.5 Langs of in het verkeer

We voeren veel van onze werkzaamheden uit in, of nabij het verkeer. Daarbij proberen we om zoveel mogelijk op volledig afgesloten wegen en terreinen te werken, maar dit is niet altijd mogelijk. Daarnaast kan 'de omgeving' een moeilijk te beheersen probleem vormen. Wees je hiervan bewust!

Om de risico's te beperken moeten vaste medewerkers van AW Groep een cursus veilig werken langs de weg hebben gevolgd. Voor onderaannemers en inleenkrachten is dit een pré en dit kan in de contractvorming worden afgesproken.

Bij werkzaamheden langs of in het verkeer gelden voor afzettingen de richtlijnen van het CROW. Voor wegen binnen en buiten de bebouwde kom (met uitzondering van de autosnelwegen) geldt publicatie 96b. Voor autosnelwegen geldt publicatie 96a.

Belangrijke gedragsregels en aandachtspunten:

- De vrije zone tussen werkvak en afzetting moet altijd minimaal 0,6 m zijn;
- Draag altijd de juiste veiligheidskleding, zie hoofdstuk PBM;
- Zet jouw voertuig, machine en keet op een veilige plaats neer;
- Gebruik op de achterzijde van voertuigen het bord WERKVERKEER;
- Wees attent bij het oversteken en steek niet onnodig over;
- Verplaats je in de automobilist: is de afzetting logisch en duidelijk?

- Bakens moeten met de lage zijde aansluiten op het verkeersvak;
- Werk alleen binnen de door wegafzettingen aangegeven werkgrenzen;
- Gebruik geen lichten of zwaailichten (optische signalen) binnen het werkvak;
- Afzettingen die vanwege het werk tijdelijk zijn verwijderd, moet je direct weer aanbrengen;
- Het aanbrengen en verwijderen, ook tijdelijk, van verkeersvoorzieningen mag alleen gedaan worden onder leiding van een persoon met de basisopleiding BRL 9101;
- Zorg voor goede verlichting gedurende donkere periodes;
- Blijf attent en waarschuw collega's bij gewijzigde omstandigheden;
- Let bij het aanbrengen, onderhouden en verwijderen van verkeersvoorzieningen goed op de verkeersveiligheid;
- Jij mag het verkeer niet zelf regelen, dit is voorbehouden aan verkeersregelaars;
- Controleer de afzetting altijd aan het begin en aan het einde van de werkdag.

9.6 Putten en sleuven

Bij het werken in bouwputten en sleuven kunnen gevaarlijke situaties ontstaan door het inkalven van taluds en het bezwijken van grondkerende constructies. Welke maatregelen moeten worden genomen om dit te voorkomen, is sterk afhankelijk van de te benutten ruimte en de samenstelling van de grond. Ook de hoogte van het grondwaterpeil is een belangrijke factor.

In de put of sleuf kunnen door lekkages gassen en dampen verzamelen die zwaarder zijn dan lucht.

In sommige gevallen moet het werken in putten en sleuven daarom beschouwd worden als het 'werken in besloten ruimtes'. Dan zijn extra maatregelen nodig.

- Doe een KLIC-melding voordat er met graafwerkzaamheden wordt begonnen;
- Ken de kwaliteit van de grond (graven in een bodemverontreiniging is verboden);
- Bepaal vooraf welke maatregelen tegen instorting er noodzakelijk zijn;
Houd rekening met:
  - Waterbezwaar door de hoogte van de grondwaterspiegel of door regen, vorst, dooi en lekkages;
  - Zware boven belasting bij de sleuf, door opslag van grond, materiaal of materieel, door aangrenzende bebouwing;
  - Grond die niet homogeen is of die een gelaagde structuur heeft;
  - Trillingen, bijvoorbeeld veroorzaakt door een graafmachine, een heistelling of zwaar wegverkeer.
- Bepaal vooraf of de werkzaamheden kunnen worden beschouwd als 'werken in een besloten ruimte' en stel dan aanvullende maatregelen vast;
- Maak gebruik van stempels, bekistingen, of damwanden als er instortingsgevaar is, of werk onder een veilig talud;
- Controleer taluds en grondkerende constructies dagelijks en na onderbreking door slecht weer. Herstel ze zo nodig;
- Zorg ervoor dat de put of sleuf voorzien is van tenminste 2 veilige toegangen en uitgangen en/of vluchtwegen, bijvoorbeeld door middel van ladders bij elk uiteinde;
- Breng goede afzettingen aan en eventueel goede verlichting;
- Stel machines en materiaal veilig op;
- Draag in de ontgraving een veiligheidshelm, signaal-kleding en veiligheidsschoeisel;
- Zorg voor voldoende oogcontact met de machinist;

Grondsoort	Diepte in m onder het maaiveld	Talud niet steller dan
Zand of leem:		
vast, ongeroerd	1,00 - 1,50	3 : 1
vast, ongeroerd	1,50 - 2,50	1,5 : 1
vast, ongeroerd	2,50 - 4,00	1,25 : 1
los of geroerd	1,00 - 4,00	1 : 1
Klei:		
zeer vast, ongeroerd	1,00 - 1,50	te lood
zeer vast, ongeroerd	1,50 - 2,50	2 : 1
zeer vast, ongeroerd	2,50 - 4,00	1,25 : 1
vast, ongeroerd	1,00 - 1,50	te lood
vast, ongeroerd	1,50 - 2,50	1,5 : 1
vast, ongeroerd	2,50 - 4,00	1 : 1
los of geroerd	1,00 - 1,50	1,50 : 1

- Werk nooit onder geheven lasten;
- Voorkom inkalven van het talud: houd voor het plaatsen van materiaal of machines een afstand van 50 cm aan tot de rand van de ontgraving;
- Maak geen depots direct naast de sleuf.

9.7 Besloten ruimten

Onder besloten ruimten vallen o.a. riolen, kruipkelders, putten/sleuven waar de wind niet in komt.

Als je een besloten ruimte ingaat, moet je de volgende voorzorgsmaatregelen nemen:

- Vul de interne werkvergunning voor besloten ruimten in;
- Maak de ruimte leeg en ventileer deze;
- Verricht gasmetingen met detectieapparatuur;
- Betreed de ruimte alleen als het zuurstofgehalte tussen 20-21 vol.% ligt en de concentratie van explosieve gassen en dampen in de lucht lager is dan 10% LEL en de concentratie van giftige gassen in de lucht lager is dan 20% van de grenswaarde;
- Plaats afsluiters;
- Voorkom dat anderen de ruimte kunnen betreden;
- Draag de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen, op aanwijzing van de uitvoerder of de veiligheidskundige;
- Zorg voor veilige elektriciteitsspanning, dit is 50 volt wisselspanning of 120 volt gelijkspanning;
- Zorg ervoor dat iemand de wacht houdt bij de ingang van de besloten ruimte;
- Zorg voor vrij toegankelijke vluchtwegen.

9.8 Nabijheid van open water

Als je nabij of op open water werkt loop je het risico te water te raken. Je kunt daarbij de controle over je lichaam verliezen doordat je je hoofd stoot, of door dat het water zo koud is dat je verkrampt. Onderkoeling en zelfs verdrinking liggen op de loer.

Werken met elektra in de nabijheid van water levert het risico van elektrocutie op.

Wij nemen hiervoor de volgende maatregelen:

- Zorg voor droge kleren;
- Leg reddingsmiddelen klaar zoals een reddingsboei, werplijn en pikhaak;
- Plaats een zwemtrap bij steile oevers;
- Plaats randbeveiliging waar mogelijk;
- Draag een reddingsvest binnen 4m van het water (wanneer er geen randbeveiliging is);
- Werk met ten minste 2 personen;
- Roep om hulp, als iemand te water raakt. Ga nooit zelf het water in;
- Plaats degelijke loopplanken, voorzien van antislipprofiel en railing;
- Zorg dat elektra kabels niet in het water kunnen raken;
- Gebruik zoveel mogelijk accu- of pneumatisch gereedschap.

9.9 Langs trambanen

Bij het werken langs trambanen loop je het risico dat je onder stroom komt te staan, of aangereden wordt door de tram. Bij voorkeur wordt de trambaan uit dienst genomen en de elektriciteit afgesloten. Kan dit niet, dan moeten er aanvullende maatregelen genomen worden, zoals het invoeren van hoogtebeperking

voor materieel en het inzetten van een veiligheidsman. Op het project wordt je hierover verder geïnstrueerd.

Vraag voor aanvang van het werk de veiligheidsregels van de trambaanbeheerder op. Let op! De maatregelen kunnen per trambaanbeheerder verschillen.

9.10 Straling

Er zijn verschillende soorten straling:

Niet-ioniserende straling (ook wel micro- of elektromagnetische straling genoemd). De grootste risico's zijn verbranding van de huid en beschadiging van de ogen. Niet ioniserende straling is onverdeeld in:

- UV-straling (van de zon of van lassen);
- Infraroodstraling;
- Laserlicht (bij rioollasers of roterende lasers).

Let op! Kijk niet in de bron van de straling en bedek de huid. Plaats lasers niet op ooghoogte.

Ioniserende straling (radioactieve straling)

Dit is een bijzonder gevaarlijke straling en kan lichaamsdelen ernstig beschadigen en kanker veroorzaken. Radioactieve straling wordt gebruikt bij verdichtingsmetingen. De mensen die deze metingen verrichten zijn hier speciaal voor zijn opgeleid. Kom niet te dicht bij deze metingen in de buurt.

9.11 Trillingen

Bij het gebruik van sloophamers, trilplaten en stampers ontstaan hand/arm trillingen die bij langdurige blootstelling schadelijk zijn voor de gezondheid. Daarom mag je er niet te lang mee werken. De norm voor hand/arm trillingen is vastgesteld op 2,5 m/s². Hoeveel hand/arm trillingen een apparaat veroorzaakt staat in de handleiding, of op het apparaat zelf aangegeven.

 De onderstaande tabel geeft aan hoelang je met een bepaald apparaat mag werken:

m/s ²	2,5	3	3,5	4	5	6	7	8
tijd	8 uur	5,5 uur	4 uur	3 uur	2 uur	1,5 uur	1 uur	45 min.

9.12 Weersomstandigheden

Wanneer je buiten werkt, houd je rekening met de weersomstandigheden. Kou, warmte, harde wind en regen hebben invloed op de veiligheid van de werkplek. Zo kunnen gedeeltes glad worden en kan een werkplek gevaarlijk zijn bij onweer.

- Bedek bij felle zon je hoofd, smeer regelmatig met zonnebrand, drink voldoende (geen alcohol), draag bedekkende werkkleding (lange broek en lange mouwen);

- Stop bij onweer met werken en schuil in een gebouw of auto. Schuil niet onder lichtmasten of bomen. Blijf niet in het open veld. Ben je op het water, ga dan zo snel mogelijk naar de kant.
- Draag bij kou beschermende kleding en handschoenen. Strooi zout, zand of steenslag over gladde plekken.
- Verricht geen hijswerk boven windkracht 7 en werk niet met hoogwerkers, hangbakken en draagbaar klimmaterieel boven windkracht 6

9.13 Legionella

Legionella is een bacterie die via verneveld water (hele fijne druppeltjes) in je longen terecht kan komen. Voor ouderen en mensen met een lage weerstand kan dit dodelijk zijn. Bij AW Groep zijn de mogelijke besmettingsbronnen in kaart gebracht. Onderstaand zijn per mogelijke besmettingsbron de te nemen maatregelen aangegeven.

Handgereedschap

- Gebruik uitsluitend leidingwater;
- Laat aan het eind van de werkdag het apparaat en de slangen leeglopen;
- Indien er bij nieuw gereedschap in de handleiding een legionella instructie aanwezig is, deze instructie opvolgen;
- Bij aanslag in de waterreservoirs, deze schoonmaken.

Walsen, frezen, waterwagens, deco-units, wastro

- Gebruik indien mogelijk bij voorkeur leidingwater;
- Laat de waterreservoirs van walsen en frezen leeglopen indien er langer dan 1 week geen gebruik van gemaakt wordt (geldt voor de periode april t/m september);
- Laat de waterwagen leeglopen indien er langer dan 2 weken geen gebruik van gemaakt wordt (geldt voor de periode april t/m september);
- Reinig jaarlijks de waterreservoirs en waterwagens.

Brekers

- Gebruik indien mogelijk bij voorkeur leidingwater;
- Gebruik het sproeisysteem dagelijks zo vaak, dat tenminste de inhoud van het sproeisysteem ververs is (geldt voor de periode april t/m september);
- Laat het sproeisysteem leeglopen indien er langer dan 1 week geen gebruik van gemaakt wordt (geldt voor de periode april t/m september).

Terrein sproei-installaties

- Laat indien mogelijk na gebruik het sproeisysteem leeglopen, of gebruik het sproeisysteem dagelijks zo vaak, dat tenminste de inhoud van het sproeisysteem ververs is (geldt voor de periode april t/m september);
- Laat het sproeisysteem leeglopen indien er langer dan 1 week geen gebruik van gemaakt wordt (geldt voor de periode april t/m september).

Algemene factoren die de vermeerdering van legionellabacteriën bevorderen zijn:

- Een watertemperatuur tussen de 25 en de 50 graden Celsius. De optimale temperatuur voor vermeerdering ligt tussen de 30 en de 40 graden Celsius;
- Een lange verblijftijd van het water in de installatie (uitgestrekte installatie);
- Stilstand van het water (dagen tot weken);
- Vorming van aanslag en aanwezigheid van bezinksel.

9.14 Biologische agentia

Tijdens het werk kun je in aanraking komen met zogenoemde 'biologische agentia'. Dit zijn virussen, bacteriën, schimmels en parasieten. Je kunt zo overal tegenkomen. Bijvoorbeeld in de riolering of in het gras. Je kunt daar behoorlijk ziek van worden.

Om besmetting te voorkomen nemen we de volgende maatregelen;

- Eet, drink en rook niet op de werkplek;
- Bedek open wondjes met een pleister die geen vocht doorlaat;
- Draag beschermende werkkleding, veiligheidsschoeisel en werkhandschoenen;
- Draag, afhankelijk van het risico, adembescherming;
- Was na het werk jouw handen met desinfecterende zeep.

Rioolwater

Kom je tijdens jouw werk in aanraking met rioolwater? Dan kun je gebruik maken van het vaccinatieprogramma Hepatitis-A en DTP. Vraag hierom bij team MCO.

9.15 Insecten

Sommige mensen reageren heel heftig na een bijen- of wespensteek. Zij zijn allergisch.

Als jij allergisch bent, laat je collega's dit dan weten. Geef daarbij aan of je medicatie bij je hebt die moet worden toegediend als je wordt gestoken.

Wat te doen bij een bijensteek:

- Als het slachtoffer in de keel of mond is gestoken bel 1-1-2 en laat het slachtoffer op een ijsklontje zuigen om de zwelling tegen te gaan.

Bij een allergische reactie:

- Bel 1-1-2 bij shockverschijnselen, hevige benauwdheid en/of zwelling van de luchtpijp;
- Neem contact op met de huisarts in overige gevallen.

Teken

Teken kunnen de ziekte van Lyme en/of FSME met zich mee dragen. Beide ziekten hebben ernstige gevolgen voor je gezondheid.

Wat te doen ter voorkoming:

- Draag lange mouwen en een lange broek, zorg dat teken niet op je huid kunnen komen;
- Gebruik een afweerspray;
- Controleer jezelf op de aanwezigheid van teken op je huid na werkzaamheden in het groen.

Als je toch bent gebeten:

- Verwijder de teek bij voorkeur met een tekentang;
- Ontsmet het wondje;
- Noteer de dag van de beet;
- Let minimaal 3 maanden op griepachtige verschijnselen;
- Ga direct naar de huisarts als er een rode kring om de beet verschijnt;
- Ga bij een beet die langer dan 24 uur geleden is, bij twijfel naar de huisarts.

9.16 Lassen

Laswerkzaamheden worden door monteurs uitgevoerd in de werkplaats, maar komen ook voor op projecten waar bijvoorbeeld stalen damwand wordt geplaatst.

Aan laswerkzaamheden zijn de nodige risico's verbonden.

Brand- en explosiegevaar

Er kan brand- en explosiegevaar ontstaan door het ongemerkt wegstromen van gassen en/of zuurstof. Dit wegstromen kan gebeuren door slanglekkages, niet goed gesloten branders of defecte afsluiters. Men moet dan de zogenaamde slangbreukbeveiliging toepassen. Deze stopt de gas- en/of zuurstoftoevoer automatisch in geval van grote lekkage. Explosiegevaar doet zich met name voor bij autogeen lassen aan gesloten, of bijna gesloten vaten.

Bij het warm worden van het vat kunnen de in het vat aanwezige gassen tot ontbranding komen.

Blootstelling aan schadelijke dampen

Bij autogeen lassen (en snijden) kunnen schadelijke gassen en nevels ontstaan. Deze leveren gevaar voor de gezondheid op. Denk bijvoorbeeld aan lassen in besloten ruimten. Gevaar kan ontstaan door:

- De verbrandingsproducten;
- De gassen die bij een hoge temperatuur van de lasvlam uit de omringende lucht kunnen ontstaan;
- De stoffen die vrijkomen uit het bewerkte materiaal.

Aan het verbranden van acetyleen of propaan door de brander zal niet alleen zuurstof uit de zuurstoffles deelnemen, maar ook uit de omringende lucht. Als de verbranding niet volledig is, zal het zeer giftige koolmonoxide ontstaan. In een niet goed geventileerde ruimte loopt bovendien het zuurstofgehalte van de lucht nog terug door het zuurstofgebruik van de lasvlam.

Ook worden door de hoge temperatuur van de lasvlam (circa 3000 °C) stikstofoxiden gevormd uit de stikstof en zuurstof in de lucht. Dit worden 'nitreuze dampen' genoemd. Deze dampen zijn in lage concentraties al zeer giftig en kunnen een ziekte (longoedeem) tot gevolg hebben.

Schadelijk geluid (lawaai)

Afhankelijk van het gebruikte proces, de soort spanning en de omgeving van de lasser, kan schadelijk geluid ontstaan. Van schadelijk geluid wordt gesproken indien het geluidsdrukniveau de 80 dB(A) overschrijdt.

Verder bestaan er risico's door:

- Schadelijke straling;
- Overmatige hitte.

We nemen hiervoor de volgende maatregelen:

Brand- en explosiegevaar

- Laswerkzaamheden worden alleen uitgevoerd door daarvoor opgeleid en bevoegd personeel;
- Brandbare stoffen en goederen moeten worden verwijderd of voldoende worden afgeschermd (afsteken, gasvrij maken);
- Bij het laswerk moet altijd een geschikt brandblusapparaat (bluspoeder of CO₂) voorhanden zijn, en eventueel brandwacht worden gehouden;
- Zorg dat onder de lasplaats geen materialen (hout, papier, plastic e.d.) liggen die in brand kunnen raken.

Blootstelling aan schadelijk dampen

- Zorg altijd voor voldoende ventilatie!
- Afhankelijk van de bekleding van de gebruikte laselektrode moeten maatregelen worden genomen om de lasrook en andere schadelijke gassen en dampen te verwijderen. Er moet een goede ventilatie of afzuiging worden toegepast;
- Wanneer goede ventilatie of afzuiging niet mogelijk is, moet er gebruik worden gemaakt van een verse-luchtkap, of een speciaal filtermasker;
- De beschermde laag eerst van het lasoppervlak verwijderen;
- Olie, vet en dergelijke moeten eveneens worden verwijderd.

Schadelijk geluid

- Gebruik altijd gehoorbescherming. Als het geluidsniveau van het lasproces zelf voldoende laag is, is er altijd nog blootstelling aan geluid dat ontstaat door het verwijderen van slak of het slijpen van lasnaden.

9.17 Kantoor

Een kantoor lijkt op het eerste gezicht een veilige plaats om te werken. Door de grootte van het gebouw en de aanwezigheid van veel mensen moet ook deze werkomgeving echter aan een aantal regels voldoen om de kans op ongevallen te verminderen:

- Weet wie jij moet waarschuwen bij calamiteiten. Dit staat in het noodplan, ontruimingsplan of op een alarmkaart;
- Kijk waar de vluchtwegen zijn en houd deze vrij van obstakels;
- Behandel elektrische apparatuur en kabels met zorg;
- Voorkom brandgevaarlijke situaties;
- Schakel elektrische apparatuur (zo mogelijk) bij vertrek uit;
- Ruim jouw werkplek dagelijks op;
- Sluit lades direct na gebruik;
- Sluit ramen en deuren bij vertrek.

9.18 Werken op hoogte

Werken op hoogte levert extra gevaar op, net als het werken naast een diepe ontgraving wanneer er geen goede maatregelen zijn genomen. Het is veilig als er een stevig hek van minimaal 1 meter hoog als beveiliging is aangebracht. Kan dit niet en moet er met persoonlijke valbeveiliging gewerkt worden, dan gelden de volgende regels:

- De persoonlijke valbeveiliging moet op het project zijn afgestemd;
- Er moet een duidelijke instructie zijn gegeven;
- Neem in het VGM-plan tenminste op:
  - welke reddingsmiddelen aanwezig moeten zijn;
  - wie aangewezen zijn als geïnstrueerd reddingspersoneel.

9.19 Alleen werken

Werk je in isolement? Buiten het gezichtsveld of de gehoorafstand van anderen? Of is er geen direct contact met anderen mogelijk? Dan is er officieel sprake van 'alleen werken'.

Als 'alleen werker' loop je in grote lijnen dezelfde (ongevallen)risico's als iemand die samen met anderen werkt. Maar wie alleen werkt, kan niet terugvallen op collega's bij gevaar of een ongeval. Daardoor wordt het risico groter.

Om de risico's te beperken nemen we de volgende maatregelen:

- Bekijk of het alleen werken kan worden vermeden;
- Inventariseer welke risico's er zijn bij het uitvoeren van de werkzaamheden en welke omstandigheden extra risico's opleveren voor alleen werken. Neem zo nodig extra maatregelen.

Bijvoorbeeld:

- Stel ICE in op je telefoon. Daarmee weten omstanders en hulpdiensten wie je bent en wie ze moeten alarmeren als je niet aanspreekbaar bent;
- Meld je aan en af via de telefoon of een ander communicatiemiddel. Of zorg voor een continue spraakverbinding;
- Draag een elektronische beveiliging. Deze waarschuwt iemand als je een tijd niet meer hebt bewogen;
- Zorg voor mogelijkheden om alarm te kunnen slaan;
- Zorg voor vrije vluchtwegen;
- Zorg ervoor dat sleutels en andere hulpmiddelen zichtbaar en binnen handbereik zijn;
- Maak goede afspraken met je thuisfront en leidinggevende over hoe te handelen als je niet thuiskomt.

Werk nooit alleen in de volgende gevallen:

- In een ruimte waarin zich een elektrische installatie voor hoogspanning (meer dan 1.000V AC of 1.500V DC) bevindt. En waarvan de delen niet of onvoldoende zijn beschermd tegen (in)directe aanraking of te dichte nadering;
- In een besloten ruimte met gevaar voor verstikking, bedwelming, vergiftiging, brand of explosie;
- Duikwerkzaamheden;
- Werkzaamheden op en nabij het water;
- Het werken onder overdruk;
- Werk door jongeren onder de 18 jaar;
- Werken op een onbetrouwbare, instabiele bodem (moeras, drijfzand).

Bij deze werkzaamheden moet een tweede persoon aanwezig zijn. De belangrijkste taken van deze persoon zijn het houden van toezicht en het organiseren van hulp als er tijdens de werkzaamheden iets fout gaat

9.20 Dieren en planten

Tijdens het werk kun je in aanraking komen met dieren en planten. Als bouwbedrijf houden we ons aan de Gedragscode Flora & Fauna, met als doel om kwetsbare dieren en planten te beschermen.

Om de natuur geen schade toe te brengen, houden we ons aan de volgende afspraken;

- Pluk geen planten;
- Dood, verwond, vang en verontrust geen dieren;
- Verniel of verstoor geen nestjes en holen;

- Raap geen eieren.

Houd rekening met het broedseizoen van vogels (15 maart tot 15 juli)

10 MATERIEEL, GEREEDSCHAPPEN EN MIDDELEN

Bij het gebruik van elk materieelstuk houden we rekening met een aantal zaken om veilig te kunnen werken. In dit hoofdstuk zetten we puntsgewijs de zaken op een rij.

10.1 Inhuur/gebruik van materieel

Let bij het inhuren/gebruiken van materieel op het volgende:

- Is het materieel gekeurd;
- Is het materieel voorzien van een CE-markering;
- Is het materieel vrij van lekkages;
- Is er een Nederlandstalige gebruiksaanwijzing aanwezig;
- Gebruik en onderhoud het materieel in overeenstemming met de gebruiksaanwijzing.

10.2 Schaftwagens

- Het verkeerstechnische deel van de schaftwagen wordt jaarlijks gekeurd;
- De elektrische installatie van de schaftwagen wordt jaarlijks gekeurd;
- De gasinstallatie wordt jaarlijks gekeurd;
- De schaftwagen is groot genoeg voor het aantal aanwezige personen (ongeveer 1,25 m² per persoon).
- In de schaftwagen is een verbandtrommel, brandblusser en projectspecifieke alarmkaart aanwezig;
- Brandblusser en EHBO trommel worden jaarlijks gekeurd;
- Er is, indien van toepassing, een V&G-plan en melding en/of melding arbeidsinspectie aanwezig;
- Iedere medewerker neemt kennis van de inhoud van het V&G plan en ondertekent deze voor gezien en begrepen;
- Berg geen gereedschap en materieel op in de schaftruimte;
- Maak de schaftruimte na gebruik schoon;
- De toiletunit dient regelmatig te worden gereinigd.

10.3 Directieketen

- De elektrische installatie van de directieketen wordt jaarlijks gekeurd;
- De gasinstallatie wordt jaarlijks gekeurd;
- De directieketen is groot genoeg voor het aantal aanwezige personen (ongeveer 1,25 m² per persoon).
- In de directieketen is een verbandtrommel, brandblusser en projectspecifieke alarmkaart aanwezig;
- Brandblusser en EHBO trommel worden jaarlijks gekeurd;
- Er is, indien van toepassing, een V&G-plan en melding en/of melding arbeidsinspectie aanwezig;
- Iedere medewerker neemt kennis van de inhoud van het V&G plan en ondertekent deze voor gezien en begrepen;
- Berg geen gereedschap en materieel op in de schaftruimte;
- Maak de schaftruimte na gebruik schoon;
- De toiletunit dient regelmatig te worden gereinigd.

10.4 Toiletunits

- Toiletunits worden regelmatig gereinigd;
- Houd de toiletunit schoon;

- Meld de verplaatsing van een toiletunit bij de beheerder in verband met de planning van de reiniging.

10.5 Aanhangwagens

Rijbewijs B is voldoende indien:

- De toegestane maximum massa van de aanhangwagen 750 kg is;
- Het lege gewicht van de trekkende auto groter is dan de maximum massa van de aanhangwagen, en het totaal van de trekkende auto plus de aanhangwagen niet meer dan 3500 kg is. In alle andere gevallen is rijbewijs BE benodigd.

Controleer voor vertrek:

- Of de verlichting werkt;
- Of de hulpkoppeling of losbreekremrichting is vastgemaakt aan de trekkende auto;
- Of het maximum laadgewicht niet wordt overschreden;
- Of het materiaal goed bevestigd is;
- Of de lading goed is afgedekt met een net of een zeil;
- Of de aanhanger de jaarlijkse keuring heeft ondergaan.

10.6 Vastzetten lading

Om te voorkomen dat de lading gaat schuiven of kantelen moet de lading worden vastgezet met spanbanden of spankettingen. Spankettingen worden gebruikt bij het vastzetten van zwaar materieel zoals kranen, walsen, brekers en zeven.

10.7 Elektrisch gereedschap en veilige spanning

- Gereedschap moet goedgekeurd zijn volgens de norm NEN 3140;
- Gereedschap op 220 volt moet dubbel geïsoleerd zijn. Aarding via de voedingskabel aan het net is niet toegestaan;
- In nauwe, geleidende ruimten (sleuven, besloten ruimten) mag je uitsluitend gebruik maken van veilige spanning (50 volt wissel- of 120 volt gelijkspanning);
- In explosiegevaarlijke ruimten mag je alleen gebruik maken van elektrisch handgereedschap met Ex-Code;
- Elektrisch aangedreven handgereedschap moet voorzien zijn van een dodemans- of vasthoudknop;
- Het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen is verplicht. Zet bij verspanende werkzaamheden (waar splinters vanaf vliegen) een veiligheidsbril of ruimzichtbril op. Is het geluidsniveau hoger dan 80 dB(A), draag dan gehoorbescherming. Komt er stof vrij, gebruik dan adembescherming. Houd rekening met trillingen, beperk daarvoor de gebruiksduur en draag werkhandschoenen;
- Laat elektrisch handgereedschap nooit onbeheerd achter;
- Berg het elektrische gereedschap op in een daarvoor bestemde ruimte;
- Let erop dat de datum voor de eerst volgende keuring niet is verstreken. Deze datum staat op een sticker op het gereedschap.

10.8 Bouwzaagmachine

- Houd je aan de algemene regels voor elektrisch gereedschap en veilige spanning;
- Lees voor gebruik de gebruiksaanwijzing of vraag instructie aan de uitvoerder of veiligheidskundige;
- Jeugdigen (beneden de 18 jaar) mogen er slechts aan werken binnen het kader van een wettelijk erkende beroepsopleiding en dan onder doeltreffend vakbekwaam toezicht;
- Draag geen handschoenen, het risico dat je hand gegrepen wordt door het zaagblad is groter dan letsel door stoten of snijden;
- Stel de zaagbladhoogte goed in voor uit te voeren zaagwerk;
- Werk met een schoon zaagblad;
- Gebruik altijd de beschermkap;
- Haal nooit het spouwmes van de machine
- Er moet zowel een geleider als een hulpgeleider op de zaagmachine zijn aangebracht. De laatste moet verstelbaar zijn;
- Gebruik altijd een duwhout;
- Houdt de ruimte rond de machines schoon en vrij van obstakels.

10.9 Haakse slijpmachine

- Houd je aan de algemene regels voor elektrisch gereedschap en veilige spanning;
- Lees voor gebruik de gebruiksaanwijzing of vraag instructie aan de uitvoerder of veiligheidskundige;
- Zorg ervoor dat het te slijpen werkstuk goed vaststaat. Voorkom dat er teveel druk op de schijf staat of dat de schijf wrikt of klemt in het werkstuk;
- Leg de slijpmachine nooit weg als de schijf nog draait;
- Opslag van brandbare stoffen in de nabijheid van slijpwerk is verboden;
- Gebruik geen slijpschijven waarvan de houdbaarheidsdatum is verlopen. Het uiterste gebruiksjaar staat op de metalen ring in het midden van de slijpschijf;
- Controleer het toerental van de machine voor gebruik. Dit mag nooit hoger zijn dan het getal dat op de slijpschijf staat aangegeven;
- Vervang beschadigde of uitgesleten schijven of onderdelen direct.

10.10 Kabelhaspels

- Kabelhaspels die buiten worden gebruikt, moeten voldoen aan IPX4. Dit betekent dat ze kleppen moeten hebben die allemaal aan dezelfde kant opengaan;
- Kabelhaspels moet je bij gebruik helemaal afrollen.

10.11 Motorslijpers

- Lees voor gebruik de gebruiksaanwijzing of volg de instructie op;
- Gebruik alleen slijpschijven die geschikt zijn voor het te gebruiken type apparaat. Monteer ze nooit op een cirkelzaag!
- Zorg voor de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen: helm, bril, gehoorbescherming en werkhandschoenen. Draag geen wijde kleding;
- Slijp nat als er in beton of asfalt geslepen moet worden en zorg dat er geen stofvorming ontstaat;
- Draag bij andere materialen een FFP3-stofmasker met uitblaasventiel;
- Houd de door pijlen op de slijpschijf aangegeven draairichting aan;

- Stel de beschermkap goed af;
- Zet de motor bij transport uit en draag het apparaat aan de draagbeugel;
- Verwijder de schijf en zet de motorslijper vast als je het apparaat met een voertuig vervoert;
- Zet de motor af bij het tanken. Rook niet. Voorkom open vuur. Start de motor niet bij het vulpunt;
- Bij het starten is gashendel blokkering gangbaar. Let op het juiste stationaire toerental. Start het apparaat niet uit de hand;
- Gebruik bij het aftanken een passende schenktuit en jerrycan met beluchting;
- Houd de slijper met beide handen vast;
- Zorg voor een stabiele ondergrond;
- Gebruik het apparaat niet op een ladder of boven schouderhoogte;
- Houd geen lichaamsdelen (bijvoorbeeld je been) in het verlengde van de slijpschijf;
- Slijp alleen verticaal;
- Gebruik geen slijpschijven waarvan de houdbaarheidsdatum is verlopen. Het uiterste gebruiksjaar staat op de metalen ring in het midden van de slijpschijf;
- Controleer het toerental van de machine voor gebruik. Dit mag nooit hoger zijn dan het getal dat op de slijpschijf staat aangegeven;
- Werk zoveel mogelijk met de wind in de rug om geen uitlaatgassen in te ademen;
- Gebruik de juiste, door de werkgever aangeboden, brandstof. Op de machine staat aangegeven of het mengsmering of normale benzine betreft. Bij tanken: motor uit, open vuur en roken verboden;
- Mors geen brandstof en controleer na het tanken de tankdop op lekkage;
- Controleer of de schijf stil staat bij stationair toerental. Als dat niet het geval is, de motorslijper niet gebruiken.

10.12 Motorkettingzagen

- Lees voor gebruik de gebruiksaanwijzing en volg de instructie;
- Zorg voor de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen: veiligheidsschoeisel, helm, gelaatbescherming, gehoorbescherming, handschoenen en een zaagbroek;
- Controleer of de geleide groef schoon is, of het zaagblad en de ketting geen breuk vertonen en of de ketting geen beschadigde schakels heeft;
- Controleer of de ketting de juiste spanning heeft en of startkoord onbeschadigd is;
- Start de motorkettingzaag alleen als deze op de grond ligt;
- Zet de zaag uit en op de kettingrem als je met de hand bij de ketting moet zijn;
- Werk nooit alleen met een motor kettingzaag;
- Werk nooit met een motorkettingzaag staande op een ladder;
- Zorg voor de aanwezigheid van een EHBO/BHV-trommel;
- Schakel de kettingrem in als je met de motorkettingzaag over korte afstanden loopt;
- Bescherm de zaag met een beschermhoes als je hem over langere afstanden vervoert;
- Gebruik de juiste, door de werkgever aangeboden, brandstof. Op de machine staat aangegeven of het mengsmering of normale benzine betreft. Bij tanken: motor uit, open vuur en roken verboden;
- Mors geen brandstof en controleer na het tanken de tankdop op lekkage.

10.13 Bosmaaiers

- Lees voor gebruik de gebruiksaanwijzing;

- Volg de instructie bosmaaien;
- Zorg voor de juiste beschermingsmiddelen; veiligheidsschoenen, werkhandschoenen, gehoorbescherming (bij voorkeur otoplastieken), veiligheidsbril (eventueel in combinatie met een gaasvizier), signaal kleding, beenbescherming doormiddel van stevige werkkleding, een veiligheidsbroek of een bosmaaierbroek.
- Beoordeel vooraf de gevaren van de werklocatie en werk indien nodig niet alleen;
- Zorg dat de draaggordel op jouw persoonlijke lichaamsafmetingen is afgesteld;
- Zorg ervoor dat de snel/panieksluiting goed werkt en dat deze goed te bedienen is;
- Controleer voor gebruik of de juiste beschermkap op de juiste wijze is aangebracht;
- Gebruik de juiste, door de werkgever aangeboden, brandstof. Op de machine staat aangegeven of het mengsmering of normale benzine betreft. Bij tanken: motor uit, open vuur en roken verboden;
- Mors geen brandstof en controleer na het tanken de tankdop op lekkage;
- Werk in de juiste richting zodat wegschietende stenen geen gevaar op leveren (tegen de klok in);
- Houd omstanders/collega's op een afstand van minimaal 15 meter tijdens werkzaamheden met de bosmaaier;
- Scherm het maaigarnituur af tijdens transport;
- Controleer bij vervanging het mes/blad de borging.

10.14 Bladblazers

- Lees voor gebruik de gebruiksaanwijzing of volg de instructie;
- Blaas nooit in de richting van andere personen;
- Niet starten in afgesloten ruimtes en op minder dan drie meter afstand van de plaats waar getankt is;
- Blaas nooit hete delen, brandende of gloeiende materialen (hete as, gloeiende sigarettenpeuken) om persoonlijk letsel of dodelijke verwondingen door vuur of explosie te voorkomen;
- Zet tijdens transport de bladblazer uit;
- Gebruik de juiste brandstof, bij tanken: motor uit, open vuur en roken verboden;
- Mors geen brandstof en controleer na het tanken de tankdop op lekkage;
- Controleer regelmatig het oliepeil;
- Zorg voor de juiste beschermingsmiddelen: gehoorbescherming, veiligheidsbril en indien nodig adembescherming met P3-filter.

10.15 Heggenscharen

- Lees voor gebruik de gebruiksaanwijzing of volg de instructie;
- Controleer voordat je met jouw werkzaamheden begint de snijmessen en het (elektrisch) aandrijfmechanisme op uitwendige beschadigingen;
- Draag geen loshangende kleding (bij lang haar, haarnetjes gebruiken);
- Gebruik een elektrische heggenschaar nooit bij regenachtig weer;
- Bedien de heggenschaar altijd met twee handen;
- Houd toeschouwers op een veilige afstand;
- Scherm het mes af tijdens transport;
- Controleer of de veiligheidsschakelaars functioneel zijn;
- Bind de veiligheidshendel/noodstop nooit vast;
- Reinig dagelijks de snijmessen;
- Controleer de vetvulling in het transmissiehuis;

- Laat beschadigde stekkers en verlengkabels direct vervangen.

10.16 Vierwielige tractoren

- De tractor (en de aangekoppelde machine) mag alleen bediend worden door werknemers die hiervoor een specifieke deskundigheid bezitten en ouder zijn dan 18 jaar;
- 16 en 17 jarigen dienen in het bezit te zijn van een tractor rijbewijs;
- Heb altijd de beschermkoker om de tussenas;
- Koppel altijd de rempedalen wanneer je op de weg rijdt;
- Een afgeknotte driehoek voor langzaam verkeer dient op de tractor, of het aanbouwwerktuig, gemonteerd te zijn;
- Gebruik de zwaailamp bij een breedte van 2,60 meter of meer;
- Zet de motor en aandrijving uit bij het werken aan tractor of aanbouwwerktuig;
- Laat nooit de motor lopen in een afgesloten ruimte;
- Bij tanken: motor af, open vuur en roken verboden;
- Bij kantelende tractor: in de cabine blijven en het stuur goed vasthouden;
- Nooit personen laten meerijden anders dan op de daarvoor bestemde zitplaatsen. Nooit op het aanbouwwerktuig;
- Reinig de tractor wekelijks en houd de cabine opgeruimd;
- Zorg voor de juiste beschermingsmiddelen: gehoorbescherming en signaalkleding bij werken langs de weg.

10.17 Aanbouwwerktuigen

- Het aangekoppelde werktuig mag alleen bediend worden door werknemers die hiervoor een specifieke deskundigheid bezitten;
- Controleer voor je met jouw werkzaamheden begint of de aangekoppelde werktuigen volgens de voorschriften van de fabrikant zijn aangesloten;
- Controleer of de aangekoppelde werktuigen goed zijn geborgd;
- Heb altijd de beschermkoker om de tussenas;
- Controleer of de transporttoebehoren, zoals waarschuwborden en beschermingsdelen, juist gemonteerd zijn;
- Controleer de verlichting en de afgeknotte driehoek;
- Controleer het oliepeil van de hydraulische hefinstallatie;
- Tijdens het aan- of afkoppelen van de tussenas moet de trekker motor uitgezet worden en de contactsleutel uit het contactslot genomen worden;
- Zorg altijd dat niemand zich binnen het bereik van de draaiende aftak-as of tussenas bevindt en houd omstanders op afstand;
- Probeer nooit om bij olie lekkage van hydraulische systemen, zonder gereedschap de wegsputtende olie uit lekkende slangen tegen te houden (ernstige verwondingen). Indien er olie wegvloeit via oppervlaktewater, het riool of in de bodem, direct de uitvoerder waarschuwen;
- Zorg voor de juiste beschermingsmiddelen; gehoorbescherming en signaalkleding bij werken langs de weg.

10.18 Maaimachine

- Lees voor gebruik de gebruiksaanwijzing of volg de instructie;
- Verwijder voor het maaien vreemde voorwerpen van het gazon en let tijdens het maaien op vreemde voorwerpen;
- Bij het rijden buiten het gazon moeten de messen uitgeschakeld zijn en indien nodig in de transportstand worden gezet;

- Controleer of de transporttoebehoren, zoals afgeknotte driehoek, zwaailamp en bescherm delen juist gemonteerd zijn;
- Gebruik nooit machines met beschadigde veiligheidsvoorzieningen of zonder veiligheidsvoorzieningen;
- Laat de machine nooit onbeheerd draaien en zet bij het verlaten van de machine de verbrandingsmotor uit. Verwijder de contactsleutel en trek de handrem aan;
- Gebruik de juiste brandstof. Bij tanken: motor af, open vuur en roken verboden;
- Zorg dat de tankdop vrij is van gras of vuil;
- Draai de messen van de maaimachine nooit met de vingers, maar met een stuk hout;
- Het is niet toegestaan om andere personen op de maaimachine te laten meerijden;
- Probeer nooit om bij olie lekkage van hydraulische systemen, zonder gereedschap de wegsputtende olie uit lekkende slangen tegen te houden (ernstige verwondingen). Indien er olie wegvloeit via oppervlaktewater, het riool of in de bodem, direct de uitvoerder waarschuwen;
- Zorg voor de juiste beschermingsmiddelen: gehoorbescherming.

10.19 Stroomaggregaten

- Lees voor gebruik de gebruiksaanwijzing of volg de instructie;
- Controleer de aardlekschakelaar regelmatig;
- Plaats het stroomaggregaat op een vlakke ondergrond;
- Controleer het oliepeil regelmatig;
- Tijdens het starten mogen er geen machines zijn aangesloten;
- Controleer stekkers en snoeren/kabels van de aan te sluiten apparaten op deugdelijkheid;
- Laat het stroomaggregaat niet in een afgesloten ruimte lopen;
- Laat het stroomaggregaat niet onbeheerd draaien;
- Gebruik de juiste brandstof. Bij tanken van de motor: open vuur en roken verboden;
- Vul nooit de brandstoftank bij van een warm of lopend aggregaat met brandstof;
- Mors geen brandstof, indien toch met brandstof gemorst wordt moet men dit onmiddellijk afvegen. Gebruik een trechter bij het tanken;
- Zorg voor de juiste beschermingsmiddelen: gehoorbescherming.

10.20 Onkruidbrander

- Lees voor gebruik de gebruiksaanwijzing of volg de instructie;
- Neem een goede brandblusser mee;
- Controleer of er nergens gas lekt;
- Pas op! Delen van de machine worden heet;
- Blijf uit de buurt van droog materiaal zoals coniferenhagen en houten bouwsels;
- Neem een extra gasfles mee;
- Zorg voor het juiste gereedschap om de gasfles te wisselen;
- Zet de kraan van de gasfles en de gele kraan volledig open;
- Zorg dat de druk niet hoger is dan 1.8 bar;
- Regel niet zelf de druk, laat dit doen door een monteur van AW Materieel en onderhoud;
- Brand het onkruid zo dat er een blauwe gloed op het blad ontstaat, verbrand het niet. Na een week is het onkruid afgestorven (zie foto);
- Loop stapvoets (ongeveer 4 km/uur).

10.21 Luchthamers, compressoren

- Lees voor gebruik de gebruiksaanwijzing en volg de instructie op;
- Zorg ervoor dat de beitel geborgd is tegen loskomen;
- Zorg ervoor dat de slanguiteinden voorzien zijn van luchtslangklemmen;
- De maximale druk op de slang moet zijn aangegeven;
- Borg de koppelingen van de luchtslang;
- Gebruik de whipcheck als extra veiligheid wanneer de slangen toch onverhoopt losschieten;
- Houd de luchtslangen stevig vast bij het openen van de luchtafsluiters;
- Draag gehoorbescherming;
- Draag oogbescherming;
- Draag een stofmasker type P3 met uitblaasventiel;
- Gebruik trillingsdempende handschoenen.

10.22 Trilplaten en stampers

- Lees voor gebruik de gebruiksaanwijzing en volg de instructie op;
- Start slinger trilplaten altijd met gelichte kleppen. Dit voorkomt terugslag. Gebruik steeds de bij de machine behorende slinger;
- Wees bedacht op meedraaiende slingers die niet loskomen na het starten;
- Door aan de vrije kant van de trilplaat te gaan staan voorkom je dat je beklemd raakt tussen de trilplaat en andere objecten;
- Gebruik trillingdempende handschoenen;
- Gebruik gehoorbescherming;
- Werk niet langer dan 20 minuten met een trilstamper en wissel de werkzaamheden af;
- Werk zoveel mogelijk met de wind in de rug om geen uitlaatgassen in te ademen;
- Tank alleen brandstof als de motor is uitgezet en afgekoeld;
- Gebruik de juiste brandstof. Gebruik bij benzinemotoren het merk Aspen.

10.23 Hogedrukreiniger

- Lees voor gebruik de gebruiksaanwijzing of volg de instructie;
- Controleer voor aanvang van de spuitwerkzaamheden de spuitinstallatie op een juiste werking;
- Houd de spuitlans altijd met twee handen vast;
- Richt de hogedruk vloeistofstraal nooit op personen;
- Ontkoppel de stekker en/of zet de motor uit bij onderhoud;
- Technische storingen en lekkages mogen pas worden opgeheven, nadat de vloeistoftoevoer is afgesloten en de druk is afgelaten;
- Gebruik gelaatsbescherming.

10.24 Bovenloopkraan/elektrokettingtakel

- Lees voor gebruik de gebruiksaanwijzing of volg de instructie;
- Zorg dat jij, als bediener van de kraan, altijd de werkplek kunt overzien! Let op gevaar voor anderen;
- Stop de beweging van de kraan of takel voordat de eindbuffers worden aangesproken;
- Overschrijd nooit de maximale toegestane werklast;
- Takel of sleep de hijslasten nooit schuin;
- Controleer hijsmiddelen op deugdelijkheid;
- De last moet op de juiste manier en met de juiste middelen worden bevestigd;
- Het hijsen aan bindmiddelen van de emballage is alleen toegestaan als deze hiervoor speciaal ontworpen zijn;
- Onder de te heffen, te vieren of te verplaatsen last mogen zich geen personen bevinden;
- Hangende lasten mogen niet worden verplaatst boven onbeschermde werkplekken waar zich in de regel werknemers bevinden;
- Laat nooit een last onbeheerd in de kraan hangen;
- Na het gebruik van de kraan dient de lege haak zo hoog mogelijk opgehesen te worden zodat deze geen gevaar voor anderen oplevert;
- Zet na gebruik alle bedieningsapparatuur in de nulstand;
- Vervoer van personen met de kraan is ten strengste verboden;
- Houd alle keuringsgegevens bij in het kraanboek;
- Controleer de aanwezigheid van pictogrammen (o.a. gehoorbescherming en veiligheidshelm) en draag de aangegeven persoonlijke beschermingsmiddelen ook.

10.25 Hoogwerker

- Lees voor gebruik in de gebruiksaanwijzing of een specifieke opleiding verplicht is;
- Alleen personen van 18 jaar en ouder die deskundig geïnstrueerd zijn, mogen de hoogwerker bedienen;
- Zorg ervoor dat je nooit alleen op de werkplek bent;
- Op de bedieningsplaats moet een noodstop aanwezig zijn;
- Wanneer jij je alleen in de werkbak bevindt, ben jij zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van de veiligheidsvoorschriften, voor zover deze vanuit de werkbak kunnen worden gerealiseerd. Bedieningspersoon mag zich niet buiten de werkbak begeven;
- Neem de veiligheidsvoorschriften met betrekking tot het werken op de openbare weg in acht (publicatie 96a of 96b);
- Gebruik het zwaailicht wanneer er vanaf de rijbaan of het fietspad gewerkt wordt;
- Stel de hoogwerker zodanig op dat de werkzaamheden op een veilige manier kunnen worden uitgevoerd;
- Let erop dat de ondergrond stevig genoeg is om de hoogwerker op de uitgeschoven stempels te dragen;
- Zorg dat omstanders op een veilige afstand worden gehouden;
- Tijdens het werk mag alleen de chauffeur de hoogwerker bedienen;
- Zorg ervoor dat de stempels bij het wegrijden ingetrokken zijn;
- Een hoogwerker mag niet worden gebruikt bij windsnelheden hoger dan windkracht 6;
- Zorg voor een goed functionerende mobiele telefoon in de werkbak.

10.26 Hijsgereedschap

Je mag alleen gecertificeerd hijsgereedschap gebruiken. Kijk bij het gebruik van hijsgereedschap altijd wat de maximaal toelaatbare last is en gebruik het hijsgereedschap alleen waar het voor bestemd is. Let hier vooral op bij hijsmiddelen die gestort zijn in prefabbeton.

- Het hijsmiddel moet voorzien zijn van een uniek nummer en certificaat;
- Het hijsmiddel moet bij iedere inzet door de gebruiker gecontroleerd worden op goede werking en gaafheid;
- Het hijsmiddel moet jaarlijks visueel geïnspecteerd worden. Dit wordt met een kleur op het hijsmiddel aangegeven (2014 zwart, 2015 groen, 2016 bruin, 2017 blauw, 2018 geel en 2019 rood. Vanaf 2020 dezelfde kleurvolgorde aanhouden als in de voorgaande zes jaren.), of op het label aangetekend;
- Ketting, kettingwerk en haken moeten daarnaast ook nog 1 x per 4 jaar gekeurd en beproefd worden;
- Handkettingtakels, rateltakels, sjortakels, elektrische kettingtakels, tirfor takels, lieren, vacuüm hefgereedschap, en banden- en tegelklemmen moeten elk jaar gekeurd en beproefd worden.
- Van alle visuele inspecties, keuringen en beproevingen moet een aantekening gemaakt worden op het certificaat.

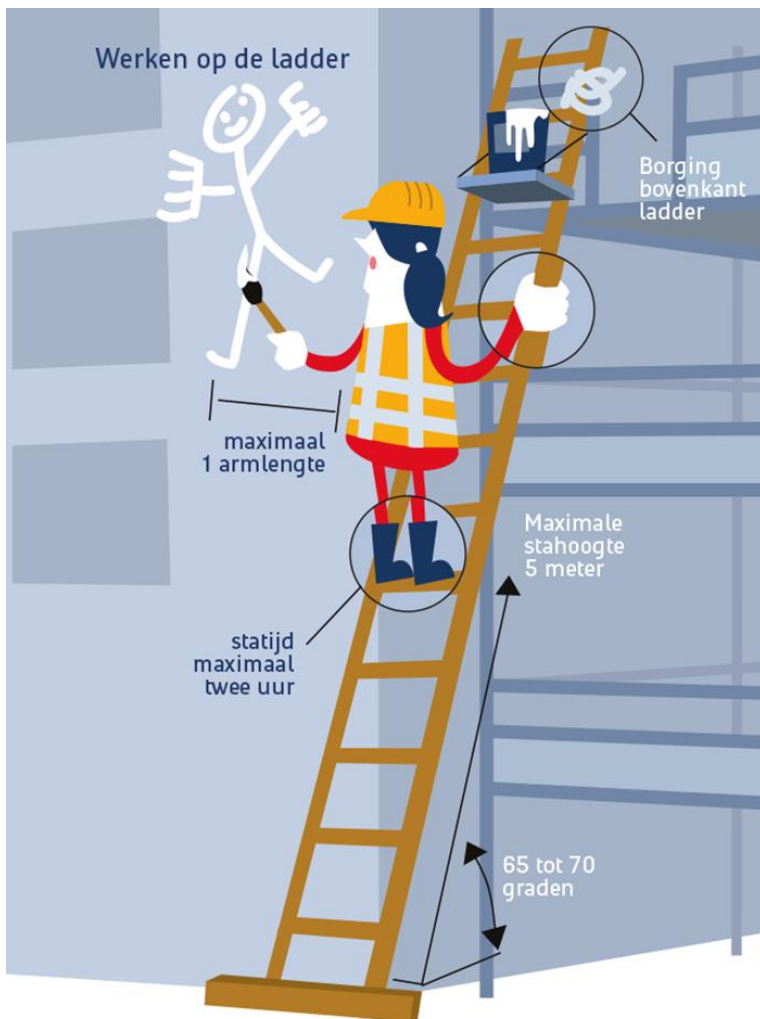
10.27 Klimmaterieel

Je mag alleen gecertificeerde klimmiddelen gebruiken. Het klimmaterieel wordt minimaal een keer per jaar gekeurd door een deskundige. Op een sticker op de ladder is aangegeven wat de volgende keuringsdatum is.

Ladders

- Alleen gebruiken voor kortdurende lichte 4.11 Klimmaterieel 87 4 werkzaamheden;
- Reik nooit verder dan 1 armlengte;
- Oefen niet meer kracht uit dan 5 kg;
- Gebruik bij wind harder dan windkracht 6 geen ladder;
- Plaats de ladder op een vlakke, stroeve en draagkrachtige ondergrond. Zet hem nooit op instabiele verhogingen, achterstevoren of ondersteboven;
- Laat de ladder een meter uitsteken boven de plaats waar hij toegang tot geeft;
- Zorg dat de ladder met beide ladderstijlen tegen een stevig punt staat;
- Zorg ervoor dat de ladder niet kan wegglijden of verschuiven;
- Controleer of de ladder er deugdelijk uitziet;
- Let erop dat er geen beschadigde of gebroken sporten of bomen zijn;
- Let erop dat er geen verf, sneeuw of olie op de treden, sporten en bomen zit;
- Zet de ladder onder een opstelhoek van 65 tot 75 graden;
- Let er bij opsteekladders op dat het schuivende deel aan de voorkant zit. De overlap moet minimaal twee treden zijn;

- Gebruik nooit losse delen van een opsteekladder;
- Houd er rekening mee dat metalen ladders elektriciteit geleiden;
- Klim nooit hoger dan de vierde sport van boven.

Omstandigheden	Ladders en trappen toegestaan	In overleg (en vastgelegd in project RI&E)
Stahoogte Hoe hoog staan je voeten?	< 5 m (ladders) < 2,5 m (trappen)	< 5 - 7,5 m (ladders) < 2,5 - 3,5 m (trappen)
Sta-tijd Hoeveel uur moet je opgeteld op de ladder of trap staan om de klus te klaren?	< 2 uur (ladders) en < 4 uur (trappen)	2 - 4 uur (ladders) 4 - 6 uur (trappen)
Reikwijdte en krachttuioefening Hoever moet je reiken en hoeveel kracht moet je zetten?	< 1 armlengte < 50 N (de kracht die je moet zetten om een zak aardappelen van 5kg te tillen)	50 N - 100 N (de kracht die je moet zetten om een zak aardappelen van 5kg of 10kg te tillen)

De rolsteiger

Rolsteigers gebruiken wij in de bouw op grote schaal voor montage- en installatiewerkzaamheden. Wij voeren deze werkzaamheden bij voorkeur zo licht mogelijk en met zo klein mogelijke dwarsafmetingen uit. Zo blijven ze goed hanteerbaar. Een rolsteiger is zo geconstrueerd en samen gesteld, dat hij stabiel en sterk genoeg is. Een rolsteiger mag je zelf opbouwen. Zorg wel dat je geïnstrueerd bent. Werk altijd met zijn tweeën, het opbouwen is niet zonder risico's:

- De rolsteiger kan instorten door overbelasting;
- De rolsteiger kan omvallen;
- Je kunt van de steiger vallen.

Om veilig met een rolsteiger te kunnen werken neem je de volgende maatregelen:

Bij het opbouwen

- Bouw de rolsteiger alleen op als je de montage instructies kent. Deze moeten aanwezig zijn;
- Controleer of de steigeronderdelen compleet en goedgekeurd zijn. Gebruik geen verschillende merken en/of systemen door elkaar;
- Werk altijd met zijn tweeën.

Bij het opstellen

- Stel de steiger stabiel en horizontaal op;
- Zorg ervoor dat de wielen geblokkeerd zijn;
- Zorg dat de werkvloeren dicht liggen en voorzien zijn van een boven- en tussenleuning en een kantplank;
- Breng stabilisatoren aan. Deze zijn verplicht als er een tweede staander wordt gebruikt;
- Plaats de leuning voordat je het platform betreedt;
- Plaats nooit een ladder of hulpsteiger op de werkvloer;
- Maak geen hijsconstructies vast aan de steiger;
- Ga niet aan de slag op de steiger bij windkracht 6 of hoger;
- Laat de steiger nooit onbeheerd achter.

Bij het verrijden

- Gebruik rijplaten bij een zachte ondergrond;
- Controleer of er geen personen op de steiger staan;
- Laat de stabilisatoren zitten. Hebben de stabilisatoren geen wielen? Houd ze dan vrij van de grond.

10.28 Beeldschermen

Mensen die meer dan twee uur per dag met een computer werken, vallen in de categorie beeldschermwerkers. Uit onderzoek is gebleken dat deze mensen vanwege hun werk last kunnen hebben van vermoeide ogen, spieren en gewrichten (handen, polsen, armen, nek en schouders), hoofdpijn, vermoeidheid en nerveuze klachten.

Om deze klachten te voorkomen doe je het volgende:

- Na uiterlijk twee uur beeldschermwerk moet je minimaal tien minuten iets anders doen;
- Werk per dag niet meer dan zes uur achter een computer;
- Voorkom dat daglicht of kunstlicht zorgt voor hinderlijke schitteringen op jouw beeldscherm;
- Zorg ervoor dat jouw stoel en bureau voldoen aan de hiervoor vastgestelde NEN-normen;
- Neem contact op met team MCO als jij verzekerd wilt zijn van een goede beeldschermwerkplek.

Om te voorkomen dat jij RSI krijgt, stimuleren wij medewerkers hun werkzaamheden af te wisselen. Ergonomisch meubilair wordt gefaciliteerd. Voor meer informatie hierover kun je contact opnemen met team MCO.

Samen werken aan de Sustainable Development Goals.

Aandacht, Ambitie, Anders. Een krachtige samenvatting van onze missie. AW Groep staat voor een hoge kwaliteitsstandaard, zonder concessies. Nieuwe uitdagingen pakken wij aan vanuit een no-nonsense cultuur. De mooiste resultaten behalen wij samen met onze klanten én omgeving. Wij zijn eerlijk en transparant. Wij gaan uit van eigen kracht, blijven dicht bij onszelf, werken hard, zijn verantwoordelijk. Alles met passie, toewijding en plezier. Wij willen betekenisvol zijn. Dragen bij aan een sociale en gezonde leefomgeving, geven iedereen een kans om mee te doen. Wij maken ons sterk voor de 17 duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties. Ga met ons de uitdaging aan en doe mee!

 AW Groep Aandacht | Ambitie | Anders